

1 CORINTIOS

Pabloa huakkuruda Corinto huakka' jakyo huaknopoe'eritaj o'manigmadoya'uyate.

Pabloa Corinto huakka' jakyo huaknopoe'eritaj o'manigmadoya'uyate.

1 ¹Do Pablo ijjej. Jesucristoen huadak hua'a ka'manbatia'pakike'po Diosa me'ta'mona'uyne. Opuđtaj o'nigmadoya'ne. Do huama'buy Sósteneserea on'nigmadoya'ne. ²Opuđ Corinto huakka' jakyo huae'eri mo'ene. Diosensi'po ka'ne'po Diosa opuđtaj bokie'ea'uyate. Jesucristotaj moknopoe'po Diosen mo'ene. Opuđtaj on'nigmadoya'ne. Nogyon nogyon aya'tada Huairi Jesucristotaj huaknopoe'eritaj on'nigmadoya'ne. Jesucristo oro'omeyen kenomeyenera Huairi o'e. ³Apag Dios oro'en o'e. Dios, Huairi Jesucristoerea opuđtaj huadakda montihuapokike' kenpa'ti opuđtaj huadaknopo'a da mogkike'. Mo'nopo'noeyike'.

Jesucristotaj moknopoenok Diosa opuđtaj daka' mogkika'po bo'tihuapokika'ne.

⁴⁻⁹Kenda Diosa o'ika'nig kenda o'kika'apo. Diosen huasi'poere mo'noeonhuahuike'po Diosa opuđtaj mo'baktie'ea'uyate. Cristo

Jesústaj moknopoi'ka'nok Diosa huakka' bo'tihuapokika'ne. Diostaj mo'nigpe'enok 'urunanada e'huae' huakka' bo'tihuapokika'ne. Jesucristotaj moknopoenok aya' opuđ Diosen daka' kagkike'po Diosa huakka' bo'tihuapokika'ne. 'Urudayo' kan'batia'pakike'po Diosa bo'tihuapokika'ne. Diosen opuđ kan'nopoi'ke'po Diosa bo'tihuapokika'ne. Jesucristoen e'manmadika'te kan'pee'po Diosa e'tihuapokok daka'da moknopoi'ka'po mo'nigpe'ika'. Konigepo Jesucristo onte'ti e'tiakapo'te mo'nigunhuahuika'nok Diosa aya' daka' kagkike'po bo'tihuapokika'ne. Kenpa'ti Jesucristo e'tiakapo'te kene'huaya' huame'noetedakon Diosa mo'nopo'teypaka'ika'apet. Kene'huaya' huame'noete "Dakhuea' ogka'," be'api' huaahue'dik o'neapo. Konigepo Diostaj dakiti yonikay.

Opuđ bokupopakpo Jesucristoen huaknopoe'eri o'ene, kenpayo'da yan'nopoi'ka'. Nogpa' nogpa' nopoe'hue' yanika'.

¹⁰Opuđ huakka'da mo'epo konigy'o aya'ada yan'nopoi'ka'. Konigy'o yan'batia'pakika'. Nogpa' nogpa'

batia'pakhue' yanika'. Konigyo' yan'nopoika'. Konig Dios o'pakika'nig yan'nopoika', egomey pogomey. Jesucristo Huairi kenda o'paknok diga'da o'nona'ne. ¹¹ Huayahuaya nogpa' nogpa' huadik on'batia'pakika'. Cloéen jak huae'eri kenda mename'ne, egomey pogomey. ¹² "Pabloen huaknopoe'eri ijjey." Sue'ada o'da'ika'. "Apolosen huaknopoe'eri ijjey." Nogomeya o'da'ika'. "Pedroen huaknopoe'eri ijjey." Nogomeya o'da'ika'. "Cristoen huaknopoe'eri ijjey." Nogomeya o'da'ika'. Ken konig nogpa' nogpa' opuda'boa'ika'ne. ¹³ Cristotaj po'sakeahue' o'nuy. Hueypa cruzte do Pabla nighbueyhue' o'ne'uyne. Konig do'hued huaknopoe'eri ka'ne'po bautiza ogkahue' o'nuyne. ¹⁴ Botta'tayo'da bautiza ijmagma'uy. Crispotaj Gayotaere bautiza ijmagma'uy. Nogtanayo bautiza magkahue'da ijje'uy. ¹⁵ Pabloen huaknopoe'eri ka'e'po bautiza mogka'uyne be'api' ahue'dik o'ne. ¹⁶ ...Aa' yokkahueate nogtaj bautiza yogka'uy. Estéfanas huabeteretaj bautiza yogka'uy. Nogtanayo bautiza magkahue'da ijje'uy ijnopoy. ¹⁷ Bautiza kamagka'po Cristoa ta'monahue' me'uyne. Jesús en huadak hua'a kamanbatia'pakike'po Diosa me'ta'mona'uyne. Aratbuttaj Jesús a'manighbuey'uyate. Oro'en dakhuea' e'ka' a'bakkahueaya'po o'manighbuey'uyate. Jesús onte'ti o'noepo aratbuttaj o'manoanhua'huika'apo. Kenpa' Jesús o'ka'uyate kamanbatia'pakike'po me'ta'mona'uyne. Do'huedda 'urua'da huadik kamanbatia'pakike'po ta'monahue' me'uyne. 'Urua'da huadik aratbuten huadikda e'manbatia'pakika'nayo Cristotaj oknopoe'hue'dikda ya'neapet. Kenpa'ti Diosa dakhuea' e'ka' bakkahueahue'dik ya'eapet. Kenpa'ti Cristoere noeonhuahueahue'dik ya'neapet.

Onte'ti kan'manounhuahuike'po Jesús o'manighbuey'uyate. Kenda Diosa o'manigka'uyate. Kenda huadak hua'a huakka'da o'noknopoe'denok Diosa o'manopo'yarea'de.

¹⁸ Hueypa cruzte Cristo o'buey'uyate o'manmadika'ikay. Kenda hua'a nama'da o'e oknopoe'hue' huae'eria on'nopoika'po kenpa'da bueydik o'nika'apo. Oro'nayo Cristoen huadak hua'a oknopoika'po onte'ti Cristoere o'noe'nhua'huika'apone. Teyda huadika Dios oro'taj mo'noe'nhua'huika'apone.

¹⁹ Apagba'te inpa' o'madoya'uyate:

Oknopoe'hue' huae'eria huakka' katetapi' on'nopoika'nig'a. Nogok nopoe'hue'da o'neapo. Aratbut huakka' on'nopo'eng'a kenda nama'da on'nope' ijhuua'apoy. A'nennada Diosa oa'uyate.

²⁰ Huakka' huanopoe'eri 'urua'da huanopoe'eri nama'da on'nopoika'nig'a Diosa o'manopoe'a'de. Diosyo'da huadaknada o'nope. ²¹ Dios o'paknok aratbut hua'enda daka' on'nopunhuahuika'po Diostaj oknopoe'hue'dik o'nika'. Diosa daka' o'nopepo Jesús en huadak hua'a huaknopoe'eritaj o'manopo'yarea'ika'. Ken huadak hua'ataj oknopoe'hue' huae'erianayo on'tierikika'.

²² Judío aratbuta aknopoe'ya'po konig Diosayo'da ka'dik o'eng' eaktiahuayenta' on'pakika'. Nogda nogda e'nope'ta' nog aratbutada on'pakika'. ²³ Hueypa cruzte Cristo oro'taj mo'nighbuey'uyate. Oro'a o'manbatia'pakikay. Kenda judío aratbut on'peepo huakka' o'nokbira'po oknopoe'hue'dik o'nika'. Jesús hueypa cruzte aratbuttaj o'manighbuey'uyate nog aratbutada on'peepo nama'da hua'a o'e on'nopoika'. ²⁴ Judío aratbut huaknopoe'eri kenpa'ti nog aratbut

huaknopoe'eri Jesucristotaj on'nigpeenok kenomeytanayo Diosa o'bakkahuea'po onte'ti Diosere o'manoeahuahuika'apo. Kenda Dios o'nopoe'po 'urua'da o'kika'. ²⁵Kamanigbueye'po Diosa kurudya' Jesustaj o'ta'mona'uyate. Dios nopoe'hue'ada o'ka' teyhue'ada o'ka'uy aratbutada en'nope'tada Diosa kenda o'ka'po huakka'nanada o'nopoe'po o'ka'uyate. Teynanada o'ka'uyate. ²⁶Opudomey huaknopoe'eri sue'ada huakka' huanopoe'eri ee'pi' sue'ada teyda huairi ee'pi' sue'ada huairi huairiensi'po ee'pi' Diosa boktie'ea'uyne. Kenda nopoe'dik mo'ene, egomey. ²⁷Diosa o'pakpo sue'da huanopoe'eritaj o'baktie'ea'uyate. Huakka' huanopoe'eria kan'bira'e'po Diosa nopoe'hue' huae'eritaj o'baktie'ea'uyate. Teyda aratbut kan'bira'e'po aratbut sue'da teytaj Diosa o'pakpo o'baktie'ea'uyate. ²⁸Aratbuttaj huairi ehue'kon kan'bayahue'po Diosa huairi ehue'takon huanaba'taj pai'da aratbuttaj huatibirae'eritaj o'baktie'ea'uyate. ²⁹"Huadakda ijje'y. Huairi ijje'y. Huakka'da ijnopoe'y." Dios e'peete ahue'dikda ka'nike'po kenda Diosa o'ka'uy. ³⁰Diosa o'paknok oro'omey Jesucristotaj oknopojika'ne. Jesucristotaj oknopoe'po Diosa 'urua'da e'kika' mo'nopojika'ne. Jesucristotaj oknopoe'po Diostaj huadaky'o' o'ika'ne. Jesucristotaj oknopoe'po Dioseny'oda e'kikata' o'pakika'ne. Jesucristotaj oknopoe'pok Diosa mo'nopo'toe'po mo'noeahuahuika'apone. ³¹Konigepo, "Huaboro'da Dios. Huadakda o'e Dios. Huamatinepahui'eri Dios o'e. Huakka'da o'ka'uyate. Kenpa' aratbuta kan'manbatia'pakike'." Ken konig Apagba'a oa'.

Jesucristo hueypa cruzte mo'nigbuey'uyate. Kenda huadak hua'a Pabla o'manbatia'pakika'uy.

2 ¹A'nenda opudomeytaj ata'huadeya'po on'huahua'uy,

egomey. Jesucristoa mo'nigka'uyatenig ijmanbatia'pakika'uy. Diga'da huanopoe'erien hua'a onikahue' o'nika'uyne. ²A'nenda opudomeyere ijjunhua'po opudtaj Jesucristotayo'da e'tia'pakika'ta' ijpakuy. Kenpa'ti Cristo hueypa cruzte o'buey'uyate kendayo'da e'manbatia'pakta' ijpakika'uy. ³Jesucristoen huadak hua'a ijmanmadika'po konig teyhue'da ijika'po kenpa'ti ijiriga'po ijme'pukika'uy. ⁴Jesucristoen huadak hua'a ijmanbatia'pakpo konig huakka' huamanopoe'eria 'urunanada on'manmadika'nig manmadikahue' ijika'uy. Diosen Nokireganayo teyda be'tihuapokika'nok daka' Jesucristoen huadak hua'ayo'da ijmanbatia'pakika'uy. ⁵Huabokereken 'uruda hua'a mo'peede'po Diostaj moknopoenig'a Dios kenda pakhue' o'e. Diosen teyda hua'a mo'peede'po moknopoika'. Kenda Dios o'pak.

Diosen e'nopoe' Diosen Nokirega mo'nopoe'ika'

⁶Huaknopoe'eri daka'da o'noknopoeonhuahuika'ngitaj Diosen 'urua'da huanopoe' o'manmadikikay. Kenda oknopoe'hue' huae'eri on'nopojika'nig manmadikahue' o'ikay. Oy gobierno huairi o'nika'nignayo on'bueyapo kenpa'ti kenomeyen e'nopoe' ehue'da o'epo. Kenomeyen hua'a manmadikahue' o'ikay. ⁷A'nnanada Dios soatayo' o'nopojika'uyatenig aratbuttaj ijmanbatia'pakikay. Huadari kahued oro'taj kurudyo' ijabatohua'apoy Diosa soatayo' o'nopoe'uyate. Kenda ijmanbatia'pakikay. ⁸Kenda nogbayo nogbayo huairi nopoenkahue' o'ne'uyate. E'nopoenkana'yo Jesús oro'en 'uruda huairitaj hueypa cruzte arakhue' ya'neay'uyet. ⁹Apagba'a oa'po: Diostaj di'da huae'eritaj 'urua'da Diosa mo'nigkika'apone.

Kenda Dios 'uru'a da mo'nigkikaponig aratbuten huakpoa tiahuahue'dikda o'nika'uy. Kenda peehue'da o'nika'uy. Kenpa'ti kenda Diosa mo'nigkikaponig nopoehue'da o'nika'uy.

¹⁰Kenda Diosa mo'nigkika'aponig oro'taj a'manopoenkaya'po Diosen Nokirega bo'tihuapokuyne. Aya'da Diosa o'nopoē Diosen Nokireg kenpa'ti o'nopoēpo oro'taj mo'nopoēa'uyne.

¹¹Konig nog aratbuta on'nopoika'nig oro'meynayo nopoehue'dik o'ika'ne. Ke'nen nokiregayo'da kenda on'nopoē. Konigti kenda Dios o'nopoika'nig Diosen Nokiregayo'da o'nopoē.

¹²Konigti kenda Diosa katetehue' mo'nigkika'aponig a'nopoenkaya'po Diosen Nokireg oe'uy. Aratbuten nokireg baehue' o'uyne. ¹³Kenda Diosa oro'taj mo'nigkika'apone Diosen Nokirega mo'nopoēa'uyne. Kenda o'manmadikikay. Konig huabokerekada on'nopoika'nig manmadikahue' o'ikay. Diosen Nokirega mo'nopo'toenok Diosen hua'a oro'a o'manmadikikay.

¹⁴Aratbuta Diosen Nokireg toehue' o'nepo kenda Diosen Nokirega o'manmadikika'nig peehue'dik o'nika'. Diosen e'manmadika' nama'da o'e on'nopoēpo. Diosen e'manmadika' nopoukahue' o'nika'. Kenomeynayo Diosen Nokirega o'manopo'toenok on'nopoenkika'. ¹⁵Aratbut Diosen Nokireg on'nopo'toēpo aya'da nopoē'dik o'ne. Huadak ya'etpi' dakhue' ya'etpi' nopoē'dik o'ne. Nogomey Diosen Nokireg toehue' o'nepo "dakhuea' ogka'," oro'mey huaknopoē'eritaj huaahue'dik o'nika'. ¹⁶"Kenda Dios Huairi o'nopoika'nig be'api' nopoehue'dik o'ne. Diostaj onmadikahue'dik o'ne." Apagba'a kenpa' oa'. Oro'nayo Diosen Nokireg o'nopo'toene o'nopoey. Konigepo Cristoen e'nopoē' oro'akon o'nopoene.

Oro' Diosenyo'da huabaa'eri o'ene.

3 ¹Ken konig huabokerek Diosen Nokirega nopo'toehue'da mo'enok opudtaj onbatia'pakdik ijika'uy, egomey, pogomey. Konig huasi'po huaboa'da Cristotaj o'noknopoedenigtaj onbatia'pakdik ijika'uy. ²Konig huasi'potaj on'hue on'yokika' konig sigda sigda daka'da opudtaj o'nonmadikika'uyne. Konig huabokerekertaj ijmanmadikikay opudtaj onmadikahue' o'nika'uyne. Huabokerekertaj e'manmadika' peehue'dikda mo'ika'uyne oyda kenpa'ti peehue'dik mo'ika'ne. ³Aratbutada on'pakpo ogkika'nig opudomeyakon Diosen Nokirega o'pakika'nig kikahue' mo'ika'ne. Nogtaj nogtaj dig mo'bahuahuaypo kenpa'ti nogtaj nogtaj mo'maboyika'ne. Konig Diostaj oknopoehue' huae'eri ogkika'nig opudomey bokika'ne Diosen Nokiregtaj nigpeehue'da mo'ika'ne. ⁴"Pabloen huaknopoē'eri ijjej." Noga boa'ne. "Apolosen huaknopoē'eri ijjej." Noga boika'ne. Konig huabokerek Diosen Nokireg nopo'toehue'nanada huae'eri mo'ika'.

⁵Do Pablo Apolosere Diosen huanaba' o'epo Diosen o'kikay. Jesucristoen huadak hua'a o'nonmadika'uynok opudomey Jesús taj moknopoē'uy. Konig Diosa mena'uyningda ijmanmadikika'uy. Konig Diosa Apolostaj ona'uyningda o'kika'uy. ⁶Do Jesucristoen huadak hua'a o'nonbatia'pakonhuahuika'uyne. Diosa opudtaj huaboa'da moknopoēa'uyne. Apolosa opudtaj monmadikika'uyne. Diosa o'tihuapoknok nogiti nogiti Cristotaj moknopoē'uyate. ⁷Be'api' Cristoen huadak hua'a huamanbatia'pakeri hueretda ehue'da o'ne. Be'api' huamanmadika'eri hueretda ehue'da o'ne. Diosayo'da

nogiti nogiti yaknopoe'taj
o'batihuapokika'. ⁸Jesucristoen huadak
hua'a huamanbatia'pakeri kenpa'ti
Diosen huamanmadika'eri konigtj
huadaknada ogkika'. Kenda noga noga
ogkika' Diosa o'nopoe'po dakhuapa
o'bayokapo. ⁹Oro' Diosenyoda
huanigka'eri o'ene. Opudnayo
konig Diosen ta'ba mo'ene. Opudtaj
'urua'nanada Diosa mogkika'ne.

Opudomey Jesucristotaj
moknopoenok konig Diosen jak
mo'ene Diosa o'ka'. ¹⁰Do konig
'uru jak huaka'eri ijje'po Diosa
be'teya'nok jak huanhuad konig 'iddu
ijka'uy. Jesucristoen huadak hua'a
ijmanbatia'pakikay. Ijmanmadikikay.
Diosa be'tihuapokonhuahua'uyne.
Jak 'iddu aya' jak huanhuad o'e.
Jesucristotaj eknopoe' konig jak iddu
o'e. Huaknopoe'eritaj noga Diosen
hua'a on'manmadikika'. Jesucristotaj
huaknopoe'eritaj kan'manmadikike'po
daka' kan'manmadikike'. ¹¹Jesucristo
konig Diosen jak 'iddu Diosa
onhuada' noga jak 'iddu ehue'dikda
o'ne. ¹²Jesucristoen huaknopoe'eritaj
nogte huamanmadika'eria 'urua'da
on'manmadika'apo. Nogomeya
sue'da huadadik huaknopoe'eritaj
on'manmadika'apo. ¹³Jesús e'tiakte
Diosen kene'huaya' huame'noe
o'eapo. Kenoka' aya'da Diosen
dakhuapa on'baa'de'ika'nig'a
aya'ada on'tiahuayapo. Diosa
o'batiahuay'ea'apo. Dios konig
ta'ak o'bakpaka'apo. Sue'da huadak
en'baa'nayo o'bakpakapo. Sue'da
huadak e'manmadika' o'bakpaka'apo.
Huadakda e'manmadikika'
bakpakahue' o'eapo. ¹⁴Konig 'iddute
jak ogkadhua'po Diosen huadak hua'a
on'manmadikika'uy. Huaknopoe'eritaj
daka' on'manmadikika'uy.
Huaknopoe'eri daka'da
eknopounhuahuika'nayo batikhue'da

e'ika'nayo huamanmadika'eritaj
dakhuapa ya'bayokapet Diosa.
¹⁵Sue'da huadak huamanmadika'erien
huaknopoe'eri eknopoe'ada e'batiknayo
Diosen hua'a huamanmadika'eria
sue'da huadakamon
on'manmadikika'nok ehue'da o'eapo.
Huamanmadika'eriyo'da konig jak
e'bakpakya' o'norokpo Cristoere onte'ti
on'noeonhuahuika'apo.

¹⁶Opud Cristoen huaknopoe'eri
mo'ene. Opud konig Diosen jak mo'epo
Diosen Nokireg opudennopo'yo
o'ika'. ¹⁷Diosen jak kenpa'da 'urua'da
o'ika'. Diostaj 'urua'da o'e. Kenpa'ti
opud Diosen jak konig mo'ene.
'Urua'da Diostaj mo'ika'nok. Diosen
huaknopoe'eritaj be'api' dakhuea'
e'batoka'nayo Diosa kentaj ke'poda
castiga o'magka'apo.

¹⁸Huata'da nama'da onahue'
yanika'. "Donayo huakka' ijnopoey."
Ahue' yanika'. Aratbutenda e'nopoe'
huakka'da ijnopoey bepi' e'nopoe'nayo
hueretda e'nopoe' a'nopoe'ya'po
"nopoe'hue'da ijjey," kan'no'poike'. ¹⁹In
huadariya' huabokerek huakka'da
on'no'poika'. Aratbutada e'nopoe' Diosa
pakhue'da o'ika'. "Huakka'da ijnopoey
aratbuta ea'ada nama'da ogkika'nok
Diosa o'nopoe'po ehue'da o'maea'."
Apagba' kenpa' oa'. ²⁰"Huakka'
huanopoe'erien e'no'poika'taj
Diosanayo o'nopoe. Kenomey nama'da
on'no'poika'nig Diosa o'nopoe."
Kendakon Apagba' oa'. ²¹Konigepo,
"Oro'en huamanmadika'erinayo
'urua'da monmadikika'ne," ken konig
batia'pakhue' yanika'. Diosanayo
opudtaj aya'da bo'yokdeme'ne.
²²Kan'manmadikike'po
opudtaj Diosa Pablo Apolosere
Pedrotaere bo'yokuyne. Huadari
bo'yokuyne. E'noe' kenpa'ti e'buey
bo'yokuyne. Oyda kenpa'ti nogok
mo'noeonhuahuika'apone. Kenda

aya'da o'puden mo'taene. ²³Opud Cristoen mo'ene kenpa'ti Cristo Diosen o'e.

**Cristoen huata'moneria
konig ogkika'.**

4 ¹Apolos doere Cristoen huanaba' o'epo Jesucristoen buttida hua'a daka' kan'manmadike'po Diosa mo'nopo^{ea}'ayne kenpa'ti mo'ta'mona'ayne. Ken konigda opuda oro'taj mokie'ne. ²Huanaba'a huairien o'tamato^{epo} daka'da tamato^{edik} o'nika'po kenpa'ti ke'nen huairitaj daka'da kan'nigpeeonhuahuike'. ³Pablo huadakda huanaba' Diosen o'kika' do'taj opudomey mo'nopo^{etpi}'. Pablo sue'da huadak huanaba' o'kika' mo'nopo^{etpi}'. Kenda mepu'kehue'dik ijje. Kenda ijkika'uy huadakpi' dakhue'pi' do kenpa'ti huata'da tome'pukhue'dik ijje. ⁴Opudomeyere dakhue' huamanmadika'eri huanaba' ehue' ijika'uy donayo ijnop^{oey}. Konigepo Diostaj huadakda ijje ahue'dik ijje. Diosayo'da kenda huaa'dik me'ene. ⁵Kurudya' Cristo tiakhued ee'ted. "Cristoen huanaba' huadak o'ka' dakhuea' o'ka'," ahue' yanika'. Cristo e'tiakte katepi' huanaba' huanopoya'da o'nopoika'nig kenpa'ti katepi' o'kika'nig konig iregireg o'kika'nig kenda Cristoa o'batiahuay'ea'apo. Aya' Cristoa kenda o'manopo^{ea}'apo. Huabokerek 'urua'da e'kika'nayo, "Huadakda i'kikame'ne." Cristoa o'mana'apo. ⁶Kenda huaboa'da o'nona'dene, egomey, kenda opudtehuapa' on'nigbatia'pakne. Konig Apolos doere Apagba' o'kika'nig opudtaj o'nonmadika'ne. Apagba'tayo'da nigpeika'dik mo'ene. Diosen huamanmadika'eri noga "Huadakda o'e. Kentaj ijpaki. Noga huamanmadika'eri dakhue'da o'e." Ken konig

ahue' yanika'. Aya'tada konigti yan'bakikika'. ⁷"Oro'nayo huadakda o'ey. Nogomey sue'da huadak o'ne." Kenpa' nopo^{ehue}'dik mo'ene. Aya'da mo'matoika'nig kenpa'ti aya'da mo'nopoika'nig Diosa mo'bayokuyne. Konigepo do'huada aya'da ijbae'ika'uy nopo^{ehue}' yanika'.

⁸Huakka'da Diostaj oknopoikay. Aya'da katepi' o'paknig o'mato^{ey}. Opud oy mo'nopo^{enig}'a. Oro' huairi o'ey, Pablo Sosteneseretaj pakhue' o'ey opuda mo'nopo^{enig}'a. Opudomey huairi ka'ne' ijjeretpaki. Opud huairi ee'nayo oro' opudere huairi yahue'dik o'ea^{pet}. ⁹Jesucristoen huadak hua'a kan'manbatia'pake'po oro'taj Diosa mo'ta'mona'ayne. Diosa o'paknok oro' huairi ehue' o'ey. Huanaba'onig o'ey. Kenda aya'ada bo'tiahuayika'nig bueydik o'ne. Aratbuta on'batia'pakika'. ¹⁰Cristoen o'kika'nok huasegda o'nepo ogkika' aratbuta oro'taj mo'tinopo^{epo}. Oro'nayo Jesucristotaj daka' oknopoikay huata'da mo'tinopoika'ne. Oro'nayo teyhue'da o'ey. Opudnayo teyda mo'ene. Nopo^{ehue}'da o'ne. Oro'taj aratbuta mo'tinopoika'nok opudomey huadakda o'ne aratbuta mo'tinopoike'po. ¹¹A'nenda oydakon aypota' o'ikay kenpa'ti maymaya' o'ikay. Kenpa'ti yudtata' pai'da o'ikay. Aratbuta oro'taj dakhuea'da mogkika'ne. Oro' konig nogyon nogyon o'hua'udhuahuikay. Oro'en jak sigpi' ehue'da o'ika'. ¹²Aypotehuapa' yudtatehuapa' huakka'da o'baa'ika'po o'arogikay. Aratbuta oro'taj e'tidi'ke'tada oro'nayo kenomeytaj huadakda hua'a o'baa'tokikay. Kenoka' oro'taj dakhuea' egka'te bahuadiayhue' o'ikay. ¹³Dakhuea'da oro'taj en'huaa'tada oroa kenomeytaj huadakda hua'a o'maboroayikay. A'nenda oydakon oro' konig tajpo o'enok, oro' konig pakhue' o'nika'nig o'enok oro'taj pakhue' mo'epo mo'enne.

¹⁴Kan'bire'po opudtaj nigmadoyahue' o'nene. Opud konig do'hued huasi'po mo'енок daka'da on'boroaypo on'nigmadoya'ne. ¹⁵Jesucristoen huadak hua'a huamanmadika'eria huakka'da e'toe'pi' huaknopoe'eri nogtida huaoj mo'toene. Do'taj mo'toene. Konig opuden huaoj ijje'y. Jesucristo Diosen huamanoeanhuahuika'eri o'e opudtaj o'nonbatia'pakika'uynok opud moknopoe'uyne. ¹⁶Konig do'urua'da ijkika'nig konigti yag'kika'. Kenda huakka'da ijpakpo o'nona'ne.

¹⁷Konigepo opudtaj Timoteotaj on'nigta'moname'ne. Timoteo Jesucristotaj huaknopoe'eri o'epo konig do'hued huasi'po huadi'nanada o'e. Ke'na Diostaj daka' o'nigpeika'. Konig Jesucristotaj ijnigpeika'nig kenda monbatia'pakapone. Nog huakka' jakyo nog huakka' jakyo Jesustaj huaknopoe'eritaj ijmanmadikika'uyning kenda Timoteoa monbatia'pakapone.

¹⁸Pablo ome'pukpo oro'te tiakhue' ya'epet sue'ada do huadakda ijje'y huanopoe'eria e'nopoe'tada, ¹⁹a'ti opudte ijtiakapoy ijnopoe'y Dios a e'paknayo. Kenoka' do e'tiakte huadakda ijje'y huaa'eri menpa' huadak ka'dik o'neapo ijnopoe'apoy. Oy kenda ondapakika'nig buttida o'e ijnopoe'apoy. ²⁰Dios Huairitaj e'nigpeika' huakka'dik huapa ehue' o'e Dios Huairitaj e'nigpeika'te Diosa oro'taj mo'nopo'toepo Diosen e'ka' montihuapokika'ne. ²¹¿Kateataj bo'pak opud? A'ti do e'tiakte opudtaj dakhuea'da e'magkapi' di' e'maepi' daka'da e'matoe'pi'. ¿Kateataj bo'pak?

**Huaknopoe'eri e'eada dakhuea'
o'ka'nok yan'maoroka'.
Pablo a'mana'uyate.**

5 ¹Opudomeyere nogtida huaknopoe'eria ke'nen huaoen

huatoe'taj oktoe, o'tipeey. Kenda dakhuea'nanada o'e. Ken konig Cristotaj oknopoe'hue' huae'eritipi' kahue' o'nika'. ²Oro'omey huadakda o'ey. ¿Mena'po kenpa' opud huata'da mo'tinopoika'? Ke'na dakhuea'da o'kika'po suhue'nanada e'dik mo'ika'ne. Opud e'kupopakya' maoroka'dik yanika'. ³Do'hued huaso' opudere ehue' ee'pi' do'hued nokiregnayo opudere o'ika'. Ken huabokerek dakhuea'da o'kika' ihhuaa'dey. ⁴Huairi Jesucristo o'paknok yan'kupopak. Do'hued nokireg opudere mo'epone. Kenpa'ti Jesús Huairi opudtaj bo'tihuapokapone. Diosen ka'dik mo'epone. ⁵Ken dakhue' huabokerek ke'nen huaso'taj castiga kagke'po toto'taj yan'yokti'. Nogok Jesús Huairi e'tiakte ke'nen nokireg onte'ti Diosere ka'noeanhuahuike'po toto'taj yan'yokti'.

⁶Dakhuea' huaka'eritaj, "Dakhuea' i'kika'ne. Kenpa'da yaorokti'." Onahued mo'ene. "Huadakda o'kikay." Opuda nama'da boa'ika'ne. Nogtida opudya' dakhuea' e'kika'nayo kenpa'ti kentaj orokahue' ee'nayo a'ti aya'adakon dakhuea'da bo'kika'apone. ⁷Opud dakhuea' kahue' mo'epetpi' kenpa'ti huadak bo'kika'apetpi' kenpa'ti Cristotaj daka' mo'nigpeika'apetpi' ken huabokerek dakhuea' e'ka'taj yanenti'. 'Urunopo'da ka'nike'po Cristo cruzte oro'taj mo'nigbuey'uyate. ⁸Konigepo huadaknopo'da mo'toika'po kenpa'ti buttidayo' mo'nopoika'po nogiti Cristotaj yanoknopoika' nogiti Cristotaj yan'nigpeika' kenpa'ti nogomeytaj bahuadiayhue' yanika', kenpa'ti nogomeytaj batuktukhue' yanika'.

⁹Huabokerek toepakhued e'eada ettone'taj en'bakde'ika'nayo dakhue'nanada o'e. Kenomeyere ikahue'dik mo'ene. Kenda a'nenda o'nigmadoya'uyate. ¹⁰Oknopoe'hue' huae'eria nogtaj nogtaj on'bakde'ika',

kenpa'ti noga e'eretmatōeada nogiti nogiti huakka'da on'pakika', kenpa'ti noga on'berika', kenpa'ti noga e'ketka' diostaj on'deretpakika'. Kenomeyere ikahue'dik yanika' opudtaj onahue' o'nuyne. Kenomeytaj kenpa'da bakhuahue'dik mo'ene. ¹¹ Aratbut Cristotaj huaknopōe'eri huama'buy ijje y ea'ada nogta nogta ettone'taj on'bakde'ikapi', e'matōeada nogda nogda on'eretpakikapi', e'ketka' diostaj on'pakikapi', nogeria on'tierikikapi', borrachoa' o'ikapi', huabere'eri o'nepi', Kenomeyere ikahue' yanika'. Kemomeyere bapehue' yanika'. Kenda e'mana'ta' ijipaki. ¹²⁻¹³ Oknopōehue' huāe'eritaj dakhuea'da bo'ka'ne. Manahue'dik ijikay. Diosayo'da kenda mana'dik o'e. Opudomey huaknopōe'eri bo'kupopakika'ne. Be'api dakhuea' e'kika'nayo opudāda maoroka'dik mo'ika'ne. Konigepo ke'na huaknopōe'eri ke'nen huaoen huatōe'taj oktoika', kentaj yanen'.

Oknopōehue' huāe'eri huairite huama'buytaj batohuahue' yanika'.

6 ¹ Menokapi' o'nen huama'buy huaknopōe'eri opudtaj dakhuea' o'ka' mo'nopōepo gobierno huairitaj mo'batohua'ika'nig'a. Gobierno huairi Cristotaj oknopōehue' huāe'eri o'e. ¿Mena'po Cristotaj huaknopōe'ried huairite batohuahue' mo'ika'? Huadakpi' dakhuea'pi' o'ka' opuden huairia ona'dik mo'ene. ² Nogok kene'huaya' huame'noete aya' aratbut katepi' ogkadhuahuika'uyate Jesús en huaknopōe'eria on'mapeedepo, "Dakhuea' on'magkadhuahuika'uyate." On'bahuaa'apo. Kenda mo'nopōene. Opudere huaknopōe'eri huama'buya sue'da nama'da dakhuea' eka'nayo opuden huairianayo manoe'yika'dik mo'ene. ³ Diosen huata'moneria nama'da egka'nayo nama'da ogka' oro'a

bahuaa'dik o'eapone. Kenda mo'nopōe. Konigepo oro'en huaknopōe'eritaj daka' o'peepo dakhuea' o'ka' huaa'dik o'eapone. Yan'manoeynoeypo yan'bakkahuea'. ⁴ Huama'buy nog huama'buytaj dakhuea' eka'nayo oknopōehue' huāe'eri huairite batohuahue' yanika'. ⁵ Kenda mona'nig opud bira'dik mo'ene. Opudere nogtida huaknopōe'eripi' nog huaknopōe'eritaj dakhuea'da egka'nayo opudere nogtida huama'buy huadakda huanopōe'eria menpa' ya'e. Ke'na manoeynoeyika'dik o'e. ⁶ Huama'buya dakhuea' egka'nayo oknopōehue' huāe'eri huairite kan'manoeyepo batohuahue' yanika'.

⁷ Kenoka' nog huaknopōe'eria opudtaj dakhuea'da mogka'nok kan'manoeyepo oknopōehue' huāe'eri huairite mo'batohua'ika'ne. Kenpa' bo'kika'po dakhue'nanada bo'kika'ne. Nog huaknopōe'eria ontaj dakhuea' egka'te sohuata'da ika'dik i'et kenda huadakda o'e. Nog huaknopōe'eri ontaj ekbere'nayo kenpa'da kake' nopoetdik i'et kenda huadakda o'e. ⁸ Opud huaknopōe'eria nog huaknopōe'eri huama'buytaj huayahuaya dakhuea'da bo'kika'ne. Kenpa'ti mo'berika'ne. Dakhuea'da bo'kika'ne.

⁹⁻¹⁰ Nama'da huaa'eritaj manpēehue' yanika'. Nogok aya'ada Diostaj nigpeika'dik o'neapo. Dakhuea' huaka'eri Diosere ikahue' o'neapo. Kenpa'ti huatōeere ehue'ada nogtaj nogtaj ettone'taj huabakdejeri Diosere ikahue'dikda o'neapo. Kenpa'ti e'ketka' Diosta' huaeretpakeri Diosere ikahue'dikda o'neapo. Kenpa'ti nogen huatōe'taj huabakdejeri Diosere ikahue'dikda o'neapo. Kenpa'ti huabotbokereka' huabakdejeri Diosere ikahue'dikda o'neapo. Kenpa'ti huabereeri Diosere ikahue'dikda o'neapo. Kenpa'ti nogen en'tamae' huaeretpakeri Diosere ikahue'dikda

o'neapo. Kenpa'ti borrachoa'
huakika'eri. Diosere ikahue'dikda
o'neapo. Kenpa'ti huamahua'eri
Diosere ikahue'dikda o'neapo
Kenpa'ti nama'da ia'po huabakbere'eri
Diosere ikahue'dikda o'neapo.

¹¹ Nogte huakka'mona opud kenpa'
bo'kika'uynig'a Diosa bokkahuea'uyne
kenpa'ti Diosa mo'nopo'toenok
Diosenyo'da bo'kika'ne. Jesús Huairi
o'paknok Diosen Nokirega o'paknok
"huadakda mo'ene," Diosa mona'uyne.

Oro'en huaso' Diosen o'e.

¹² "Katepi' e'ka'ta' ijpakpo ka'dik ijjej."
Aratbuta on'batia'pakika'. Katepi' kahue'
yanika' Diosa manahue' ee'nayo kenda
ka'dik ee'pi' kenda kika'dik ee'ada
tihuapokhue'dik mo'ika'ne. Katepi'
oro'omey kika'dik ee'ada batikhue'dik
o'eapetpi' o'nopoepo kenda kakahue'
mo'nika'. ¹³ Huaaypotehuapa Diosa
aypo mo'nigka'uyate. Aypotehuapa'
Diosa huaaypo bo'ka'uyate. Nogok
aypo ehue' o'eapo kenpa'ti huaaypo
ehue'da o'eapone Diosa kenpa' oa'nok.
Nogen huatoe'taj kan'bakde'ike'po
Diosa oro'en huaso' kahue' o'uyate.
Cristotaj huadakdayo' kagkike'po
Diosa oro'en huaso' o'kuyate. Kenpa'ti
Cristoa daka' mogkika'ne. ¹⁴ Diosa
Jesús Huairitaj huakudaka'da ee'tada
o'noyhuada'uyatenig konigti kubarakya'
Diosa teyda o'epo mo'noyhuada'apone
oro'taj.

¹⁵ Oro'en huaso' Cristoen o'taene. Do
Cristoens'o' ijjepe huabakdejeritaj sigpi'
bakdejhue'dikda ijikay. ¹⁶ Huabokerek
huabakdejeritaj e'bakdejnayo botta'
ee'ada konig nogtida o'ne. Kenda
opud mo'nopoetpi'. "Botta' e'bakdeada
konig nogtida o'ne." Apagba'a kenpa'
oa'. ¹⁷ Aya'da huaknopoe'eri Cristotaj
o'noknopoe'epo Cristoere konig nogtida
huaso' o'ne. Konig Cristo o'pakika'nig
kenomey konigti on'pakika'.

¹⁸ Nogen huatoea' e'bakdejta'
e'paknayo yan'makmonikati'. Kenpa'ti
nogen huatoe'taj on e'bakdejta'
e'paknayo kae' yan'nopoepo
yan'monikati'. Nog ettone'taj huatino
e'matie'nayo o'nen huaso'tada
dakhue'da i'ka'ne. Nogda katepi'
dakhue' eka'nayo o'nen huaso'taj
dakhue' ogkahue' i'ene. ¹⁹ Oro'en
huaso' Diosen jak o'ene. Oro'omeytaj
Diosa ke'nen Nokireg bo'yokuyne.
Oro'en huaso'yo o'ika'. Oro'en
huaso' Diosen o'tae. ²⁰ Huakka'teda
ee'tada Diosa mo'nigbae'uyne.
Diosa oro'taj a'nigbaeya'po Jesustaj
mo'nigbueya'uyate. Konigepo oro'en
huaso' 'uruu'da mogkika'nok aratbut
oro'omeytaj bo'tiahuaypo, Dios
huadaknanada o'e. On'huaa'ika'apo.

E'toepaktaj Pabloa o'manmadika'uyate.

7 ¹⁻² E'toepak menpa' huadak
ya'e do'taj on'nigmadoya'uyate.
Kenda e'nopoe'ta' bo'pakpo
on'nigmadoya'uyate. Huabokerek
toepakhue' ee' huadakda o'enig'a nogta'
nogta' e'eretpaknayo kan'toepakike'.
Kenpa'ti ettone' konigti huatoeyo'da
toe'dik o'ne. ³ Ettone' e'bakdejta'
e'paknayo huatoe'ereda bakdejdik
o'e. Konigti huabokerek e'bakdejta'
e'paknayo huatoe'ereda bakdejdik
o'e. ⁴ Huabokerek e'toepakde'
huatoeen huaso' on'tajka'. Kenpa'ti
ettone'a huatoeen huaso' on'toika'.
⁵ Huatoe' e'paktada "Bakdeahue' ijjej,"
ahue' yanikati'. Kenoka' onpapayo'
bo'pakpo sue'da huame'noe bakdejhue'
ya'nunhuati'. A'tiona'pakya'po sue'da
huame'noe bakdejhue' ya'nunhuati'.
Ken ona'ti huatoe'ere yan'huedikati'.
Idada onte'ti huatoe'ere e'huednayo
konig huanopoda nama'da o'paknok
kenpa'ti kenda toto' o'paknok kahue'
mo'eapone.

6“Yan'toepak.” Manahue' ijjej. E'toepakta' e'paknayo toepakdik mo'ene. 7Do huatoe toehue' ijjej. Do ijjenig konig aya'ada ee'nayo kenda do e'paktada nogte kan'toepake'po Diosa o'batihuapokika' kenpa'ti nogte toehue' ka'ne'po Diosa o'batihuapokika'.

8Konig do opud toepakhue' e'ika'nayo huadakda o'e. Opud toepakhued huae'eritaj kenpa'ti ayhuataj o'nona'ne. 9Huakka'da huatino e'matie'ta' e'paknayo kenpa'ti bakdejdikda mo'epo, yan'toepakti'. E'toepaknayo huadakda o'e.

Huatoe toehue' e'eada e'bakdejta' e'eretpakika'nayo dakhue'da o'e.

10Huatoe'taj enhue' yanika'. Ettone' e'toepakde'taj ijmanay. Kenda Jesús Huairia huakkuruda o'mana'uyate.

11Ettone'a huatoe'taj e'ennayo nogdakon toepakhue' ka'nike'. Onte'ti huatoe'taj kan'noeyike'. Konigti huabokereka huatoe'taj kenpa'ti enhue'dik ka'nike'.

12Huabokerek huaknopoe'eri o'epo ke'nen huatoe oknopoe'hue' huae'eri e'eada ke'nen huatoe'taj e'enta' pakhue' o'nika'nok huabokereka huatoe'taj enhue' yanika'. 13Kenpa'ti ettone' huaknopoe'eri o'epo huatoe oknopoe'hue' huae'eri e'eada huatoe'taj e'enta' pakhue' o'enok ettone'a huatoe'taj enhue' yanika'.

14Cristotaj oknopoe'hue' huae'eri huatoe e'tae'pi' enhue' e'nika'nayo ettone' huaknopoe'erien huatoe Diostaj 'uruda e'dik o'nika'apo. Kenpa'ti huabokerek huaknopoe'erien huatoe Diostaj 'uruda e'dik o'nika'apo. Huatoe'taj e'ennayo huasi'po konig oknopoe'hue' huae'eriensi'ponig ya'neapet. Dakhue'da ya'neapet. Huatoe enhue' ee'nayo huasi'po huadakda o'nika'apo.

15Huabokerektapi' ettone'tapi' huatoe oknopoe'hue' huae'eria pakhue' o'epo e'enta' e'paknayo ka'nene'.

E'ennayo huabokerekapi' ettoneapi' huaknopoe'eria hua'dik o'ne. Oro'taj e'nopo'noeya'ta' o'pakika' Diosa.

16Ettone' o'nen huatoe oknopoe'hue' huae'eritaj enhue' ee'nayo huatoe i'nopo'korea'nok Jesústaj oknopoe'dikpi' o'ne. Kenda nopoe'dik mo'ene.

Huabokerek o'nen huatoe oknopoe'hue' huae'eritaj enhue' ee'nayo huatoe i'nopo'korea'nok oknopoe'dikpi' o'ne. Kenda nopoe'dik mo'ene. Kenda Cristoa onahue' mo'uyinig'a do'huada ijnopoe'po o'nona'ne.

17Konig Diosa mona'uyne, konig Diosa o'pakika'nig yag'kika'. Kenpa'ti nopo'koreahued mo'epo mo'ika'nig konigti yanikati'.

18Cristotaj yanopo'korea' kenpa'ti yanoknopoe' Diosa ena'te kenoka' huabokerekensi'dak ektegnayo kenpa'da yanikati'.

Cristotaj yan'opo'korea' kenpa'ti yanoknopoe' Diosa ena'te kenoka' huabokerekensi'dak okteghue' ee'nayo kenpa'da yanikati'.

19Huabokerekensi'dak ektegde' ee'nayo Diostaj huadakda o'e. Kenpa'ti huabokerekensi'dak okteghue' ee'pi' konigti Diostaj huadakda o'e. Oro'omeya Diostaj

'urua'da e'nigpeika'ta' bo'erettipakne Diosa. 20Yan'opo'korea' Cristotaj yanoknopoe' Diosa mona'uyne.

Kenoka' konig bo'kika'uyinig konigti yag'kikati'. 21Yan'opo'korea' Cristotaj yanoknopoe' Diosa mona'uyne. Kenoka' on nogen huanaba' ee'nayo huanaba' ee'pi' mepu'kehue' yanikati'. “Kenpa'da yahuati.” O'nen huairia ena'nayo yahuati. 22Yan'opo'korea' Cristotaj yanoknopoe' Diosa mona'uyne. Kenoka' opud nogen huanaba' ee'pi' oyda Diosention 'uruda kika'dik mo'ika'apone. Kenoka' yan'opo'korea' Cristotaj yanoknopoe' Diosa mona'uyne nogen huanaba' ehue' ee'nayo opud

konig Cristoen huanaba'onig katepi' Diosa o'pakika'nig yag'kikati'. ²³Oro'taj a'manopo'yareaya'po huakka'teda ee'tada bo'yokuyate. Diosa Cristotaj cruzte mo'nigbueya'uyate. Konigepo konig oknopohue' huae'eria nama'da on'nopoika'nig konigti popoikahue' yanika' kenpa'ti konig oknopohue' huae'eria ogkika'nig kikahue' yanika'. ²⁴Yan'nopo'korea' Cristotaj yanoknopoe' Diosa mona'uyne. Kenoka' ken konig mo'ika'uyunig huanaba'pi' konigti yanika'. Jesusa kenpa' onahue' mo'uyunig'a do'huada o'nona'ne egomey pogomey.

²⁵Ettone' toepakhued huae'eria kate ka'dik ya'ne. Cristoa do'taj onahue' me'uyunig'a doada ijnopoe'po o'nona'ne. Diosa do'taj me'tinepahu'uyunok konigepo opuda do'taj men'pee'.

²⁶Oyda oknopohue' huae'eria oro'omeytaj dakhuea'da mogkika'nok opudomey huaknopoe'eri oyda konig mo'ika'nig konigda yanika'.

²⁷Ettone' huatoe e'toe'nayo enhue' yanika'. Huatoe toehue' e'ika'nayo ettone' a'toepakya'po 'ukhue' yanika'.

²⁸E'toepaknayo Diostaj dakhuea' kahue' mo'e. Mune'yo e'toepaknayo Diostaj dakhuea' kahue' o'enis'a mo'toepakdepo oyda pai'da nopoe'dik mo'etpi' ijnopoey.

²⁹Idamon Cristo o'tiakaponok tiona'pakonhuahua'dik yanika' kenpa'ti huayahuaaya batihuapokika'dik yanikati'. E'toepakde' konig toepakhued huae'erionig yan'noikati'.

³⁰Kenpa'ti on suhue'nada i'epo pai'da ee'nayo ida yabatikpo Diosen yakati' kenpa'ti fiesta ogka'po en'durugpaknayo konig kenomeyere durugpakhue' ee'pi' daka' Diosen yag'kikati'. Kenpa'ti opudomey huakupete e'baikapi' konig toehue' huae'erionig ee'pi' Diosention daka' yag'kikati'. ³¹Indariyo mo'ika'po

bo'kika'po katetapi' eretpakhue' ya'nepo daka' yag'kika'. Katetapi' indariyo diga' durugpakhue' yanika'. Ken konig ijpakpo o'nona'ne, egomey.

³²Katetapi' mepu'kehue' ya'nepo Diosen yag'kikati'. Kenda ijpaki. Huabokerek toepakhued o'epo Diostaj huakka' pakdik o'ika'. Kenpa'ti Diostaj e'durugpaka'ta' o'pak.

³³Huabokerek e'toepakde' katetapi' mepuke'dik o'nika'. Kenpa'ti huatoe'taj tihuapokika'dik o'nika'apo. ³⁴Mune'yo toehue' o'nepo Diosenyo'da e'kata' pakdik o'nika'. Ke'nen huaso' kenpa'ti ke'nenno'po' urunanada o'nepo kenpa'da Diostaj e'nigpeika'ta' on'pak. Ettone' e'toepakde' nogta' o'pak. Jakt'a' manhuada'dik ijje' on'nopoika'. Kenpa'ti huatoe'ta' durugpaka'dik o'ika'.

³⁵Oputdehuapa' kenda 'uruda o'nona'ne. Toepakhue'dikda mo'ene. Nogda nogda kahue'dik mo'ene, onahue' o'nene. Huadak e'ka' kenpa'ti butukda e'ka' kenpa'ti kenda Dios o'pakika'nig yag'kikati'. Yan'eretpakpo Diosen yag'kikati'.

³⁶Huabokereken huayobu toepakhuedaded o'tone'paknok toepakdik o'ede apag on'tanopo'enk kan'toepakike'. Kenda dakhuea' e'ka' ehue' o'e. ³⁷Nogen huayobu toepakhued e'taeted toepakhue'dik o'e huaoa daka' oknopoenok toepakhue'dik o'ne. Kenda huadak o'e. ³⁸Konigepo huaoa ke'nen huayobu e'toepaka'nayo sue'da huadak o'ka'. Toepakahue' ee'nayo huadakda ogka'.

³⁹Ettone'en huatoe e'noe'nayo monhue'dik o'enis'a huatoe ekbueynayo nogtaj be'erepi' o'pakpo Cristotaj huaknopoe'eritation toepakdik o'ne. ⁴⁰Ona'ti e'toepaknayo sue'da durugmon o'nika'apo. Toepakhue' ee'nayo durugnada o'nika'apo. Ken buttida ijnopoey. Kenda Diosen Nokirega me'nopoea'ne.

**E'ketka' diostaj huaen
e'yokika' o'timadoya'uyate.**

8 ¹E'ketka' diostaj huaen e'yokde' menpa' bape'dik o'ika'apo oy ijtimadoya'apoy. Kenda huakka'da mo'nopoika'po huadakda ijjej huadakda nopoika'dik mo'ene. Nogomeytaj oro' di' e'maika'nayo huadakda o'epo nogiti nogiti Diostaj oknopoika'apone. ²Aratbut be'api' huakka'da ijnopoey e'nopo'e'nayo konig daka' nopoehued e'ada sue'da on'nopo'enig'a ³oro'omey Diostaj di' ee'nayo do'huedsi'po o'nea' Diosa mo'tinopoika'ne.

⁴¿Aypo e'ketka' diostaj e'yokde'taj menpa' oro' bape'dik o'e'? Kenda on'nopo'e'adene. E'ketka' dios noehue' o'ne. Oro'omey o'nopo'ene. Kenpa'ti nogtida Dios o'e. ⁵Kurudy kenpa'ti huadariyo nogda nogda dios o'nepo dios o'dikka' aratbuta. Huakka' dios kenpa'ti huakka' huairi ee'tada ⁶nogtida Apag Dios oro'nayo o'toene. Apag Diosa aya'nada o'ka'uyate. Kenpa'ti kentayo'da o'nignoika'ne. Kenpa'ti nogtida Jesucristo Huairi o'e. Ke'na katetapi' aya'tada o'matoika'. Kenpa'ti oro'omeytaj mo'toika'ne.

⁷Aya'ada kenda nopoehue' o'ne. Nogte a'nenda e'ketka' diostaj on'pakika'po huaen e'ketka' diostaj e'yokada o'nada on'bapika'. Cristoen huaknopo'e'eri e'ada kenda huaen on'bape'po nama'da ij kay on'nopoika'. ⁸Huaen e'bape'nayo nogiti Diostaj huadak ikahue' o'eapone. Huaen bapehue' ee'pi' nogiti Diostaj huadak ikahue' o'eapone. Huaen e'pe'pi' pehue' ee'pi' Diosa oro'taj konigti di' mo'ika'ne. ⁹Ken huaen bape'dik e'ada huama'buy teyda Diostaj oknopoehue' o'nepo on kenda huaen e'pe'te on'tiahuaypo ke'nakon e'bape'nayo dakhuea' ij kay yan'nopo'e'apet.

¹⁰Huaen e'ketka' diostaj e'yokde'taj bape'dik o'e o'napi' i'nopo'epo e'ketka' diosen jakyo e'bape'nayo huama'buy teyda oknopoehue' o'epo ken huaen bapehue'dik o'e o'nopo'enig'a on'taj be'tiahuaypo ke'nakon ya'bape'apetpi'. Nama'da ij kay e'nopo'e'ada o'bape'. Ken dakhue'da o'e. ¹¹Huaen e'ketka' diostaj e'yokde' bape'dik o'e i'nopo'epo on e'pe'nayo huama'buy teyda oknopoehue' o'epo on'taj be'tiahuaypo e'pe'nayo nama'da ij kay e'nopo'ada oknopo'ebatikpo kenpa'da bueydik o'eapo. Kentabeta' Cristo o'nigbuey'uynig'a. ¹²Kenda bo'pakpo huaen mo'bape'nok huama'buy teyda oknopoehue' o'nepo opudtaj bo'tiahuaypo nama'da ij kay o'nopo'epo e'pe'nayo opud kenda nama'da mo'nigka'nok Cristotaj dakhuea'da bo'kika'ne. ¹³Huama'buytaj dakhuea' e'manigka'ta' pakhue' ijjej. Ken huaen do e'pe'nayo do'hued huama'buykon be'tiahuaypo konig pehue'dik ijjej e'nopoika'ada ya'bape'apetpi' kenda ijtinopo'epo ke'na dakhuea' kahue' ka'ne'po ken huaen bapehue'da ijika'apoy.

**Jesucristoen huadak hua'a
humanmadika'eritaj
Diosa o'mata'mona'uyate.
Humanmadika'eria nogda
nogda kika'dik o'nika'.**

9 ¹Jesucristoen huadak hua'a kamanmadike'po Diosa me'ta'mona'uyne. Jesúsen huata'moneri ijje'epo nogda nogda kika'dik ijjej. Jesús Huairitaj ijtiahuay'uy. Jesucristoen huadak hua'a opudtaj o'nonmadika'uynok Diostaj opud mo'nopo'korea'uyne kenpa'ti Diosen bo'kika'ne. ²Do Jesucristoen huata'moneri o'e nogte aratbut oknopoehue' me'nene. Do Jesucristoen huata'moneri o'e opudnayo

mo'no^oene. Do Jesucristoen huadak hua'a e'manbatia'pakte opud Jesús Huairitaj moknopo^e'uyate.

³Nogda nogda Pabla kikahue'dik o'ika'. Sue'ada on'huaa'ika'ne. Kenomeytaj ijbaa'toki. ⁴Aypo hue'eyere aratbuta e'yokpi' ba'pokika'dik ijje^y. ⁵Aya'ada Jesucristoen huata'moneria huato^e on'tohua'ika'. Kenpa'ti konig Jesús Huairien huama'buy kenpa'ti konig Pedro huaknopo^e'eri huato^e on'tohua'ika' dokon e'paknayo huaknopo^e'eri huato^e tohua'ika'dik ijje^y. Nog huakka' jakyo nog huakka' jakyo e'hua'te Jesucristoen huadak hua'a a'manmadikaya'po huato^e tohua'ika'dik ijje^y. ⁶Jesucristoen huadak hua'a a'manbatia'pakikaya'po Bernabé doereyo'da e'baa' batikhue'dik o'ne. Kenpa' nama'da mo'nopo^etpi'. ⁷Sorotataj ta'ba kahue'dik o'nika'. Nog aratbutanayo ta'ba eka'nayo ta'bayo aypo bape'dik o'nika'. Oveja huamat^oe'eria oveja on'hue mai'dik o'nika'. ⁸Konig aratbutada on'batia'pakika' kenpa'ti ogkika'nig kenda onahue' ijje^y. Moisésenba' konigti oa': ⁹"Vaca 'uhua huakidtaj o'tiogkubere'epo e'tikaa'te ojpatidokahue'dik kajike'." Moisésa Apagba'te o'mana'uyate. Diosa vacata' o'mepu'kenig'a ¹⁰oro'ta'kon o'mepu'kika'. Kenda oro'tehuapa' Diosa mo'niga'uyate. Konigepo kenomey on'burupo kenpa'ti o'nogkupaea'po ijba^e'deapoy on'no^oika'. ¹¹Diosen hua'a Jesús en huadak hua'akon opudomeytaj o'manmadika'onhuahua'uyⁿok oro'taj dakuapa yokdik mo'ene, oro'a huakka'dik o'ey. ¹²Nog huamanmadika'eri dakuapa beyok a'dik e'nepi' dakuapa nogiti beyok oro'ataj ona'dik e'eada ahue'dik o'ikay. "Pablomey huakupeta' on'pakpo Jesucristoen huadak hua'a

on'manmadikika'nok oro'omey oknopo^ehue'dik o'ey." Noga nopoe'dikpi' o'nenok o'baa'ika'po huakupe aypopi' menyok ahue' o'ikay. ¹³Judío aratbuta aypo Diostaj on'nigbatotiakika'. Diosen jakyo on'nigbatotiakika'. Diosen jakya' huabaa'eria ken aypo on'bape'ika'. Kenomeyen aypo o'e. 'Uhua Diostaj on'nigarakpo Diostaj on'nigmahuigika'. Ken e'mey okta'pe on'bape'ika'. Kenda opud mo'no^oene. ¹⁴Konigti Jesucristoen huadak hua'a huamanmadika'eria on'manbatia'pakonhuahuika'nok dakuapa aypo huakupepi' bae'dik o'nika'. Kenda Jesús Huairia o'mana'uyate. ¹⁵Huakupete yudtapopi' manmadikahue' ijikay. In beroba'te dakuapa beyok kenpa'ti nigmadoyahue' o'nika'ne. Katetehue' e'manmadika'ta' huakka' ijpakikay.

¹⁶Jesucristoen huadak hua'a manmadika'dik ijje^o ijmanmadika'po "Do huadakda ijky." Do huata' huaahue' ijikay. Cristotaj manmadikahue' ee'nayo do'tehuapa' dakhue'da e'dik o'e. ¹⁷Do ijpakpo Jesucristoen huadak hua'a e'manmadikika'nayo Diosa dakuapa bayokdik me'eapone. Diosa mena'uyⁿok Jesucristoen huadak hua'a ijmanmadikikay. ¹⁸Ken Cristoen huadak hua'a ijmanmadikika'po huakupe baehue' ijika'po ijdurugpaki. Cristoen huadak hua'a ijmanmadikika'po dakuapa bae'dik e'eada baehue' ijikay.

¹⁹Do huanaba' ehue' e'eada konig aya'enda huanaba' ijyahuepo huakka'tada a'manopo'koreaya'po. ²⁰Judío aratbut Cristotaj a'nopo'koreaya'po kenoka' judío aratbutere ijje^o konig judío ogkika'nig konigti ijikay. Moisésenba' huanigpeika'eri Cristotaj a'nopo'koreaya'po kenomeyere

ijmataika'po Moisésenba'taj nigpeikahue'dik ee'pi' ijnigpeikay. ²¹Nog aratbut Moisésenba' toehue' huae'eritaj a'manopo'koreaya'po kenomeyere ijika'po Moisésenba' kahue' o'nika'nig dokon nigpeehue'dikda ijjepeo Cristotaj Dioseretaj ijnigpeikay. ²²Diosere onte'ti kan'noeonhuahuike'po a'tihuapokya'po teyda oknopoe'hue'da huaknopoe'eriore ijika'po kenomeyonigti ijyahuikay. Ken nogte a'manopo'yareaya'po konig aratbut o'nika'nig konigti ijbatayahuikay. ²³Kenpa' ijkika'po aratbut Jesucristotaj kan'pee'po kan'nopo'kore'po Diosere onte'ti kan'noeonhuahuike'po do kenomeyere onte'ti a'noeonhuahuikaya'po.

²⁴On'bake'tepo nogda nogda on'bake'tenig'a nogtiada aroghue'da o'epo huakkuruda okyedik o'ne. Opu d kenda mo'nopoet. Cristoen e'ka' konig e'bake'te'ikanig o'enek Diosyo kurudyo akyeya'po diga'da Cristoen mogkika'. ²⁵Bola huaka'eri aroghue' a'ikaya'po daka'da huata' tiokika'dik o'nika'. 'Uru e'ba e'bijkiok gana huaka'eritaj on'bayokika'. Ken e'ba huakiok idada o'ayika'. Oro'nayo konig gana huaka'erionig mo'nepo kurudyo Diosere a'noeonhuahuikaya'po Cristotaj daka' mon'igpeika'. ²⁶⁻²⁷Cristoere e'noeonhuahuika'ta' ijjeretpakpo e'ke'tepa' kethue' ijika'po nama'da e'batuktukpa' kakahue' ijika'po konig huanopoa ijpaknig kakahue' ijjepeo konig Cristo o'paknig ijkikay. Nogomeytaj e'manmadikikade'te "kurudyo huahue'dik i'ene," nogok Diosa do'taj onahue'dik me'ene.

**E'ketka' Diosta' pakhue' yanika'.
Pabloa o'manmadika'uyate.**

10 ¹In ijmanmadika'apoy yan'nope', egomey, pogomey. Oro'en judío adhueva'pane'omey

Diosen e'sihui'taj on'tahua'ika'uyate. E'pog huabed huanopoda aya'ada Diosa kanoktege'po o'manigokparatuyate. ²Ken Moiséstaj kan'nigpeike'po e'sihui'yo kenpa'ti e'pogyo konig bautiza egka'nigti o'noktegyuate. ³Kenpa'ti ken aypo Diosa o'bayokika'uyatenig aya'ada on'bapika'uyate. ⁴Ken hue'ey Cristoada o'bayokika'uyatenig aya'ada on'mai'ika'uyate. Sipanaya'da hue'ey o'manigorokika'uyate. Cristo konig ken sipananig kenomeyere o'hua'ika'po o'batihuapokika'uyate. ⁵Kenomeynayo aya'damon Diostaj e'nigpeeta' pakhue' o'nyuatenok Diosa o'bahuadiay'uyate. Konigepo aratbut ehue' e'ika'ya' huakka'nada on'mabuey'uyate.

⁶Konig kenomey dakhuea' ogkika'uyatenig oro'omey konigti dakhuea' kakahue' ka'nike'po Diosa judío adhueva'pane'taj castiga o'magka'uyate. ⁷Konigepo e'ketka' diosta' pakhue' yanika'. Kenomeya e'ketka' diospa' ogka'uyate. Ogka'depo "A'bapeya'po kenpa'ti a'mamayya'po on'bahuadpo baile a'eya'po on'boduyate." Apagba'te kenda o'madoya'uyate. ⁸Kenomey adhueva'pane'a huatoe ehue'tada on'bakde'uyate. Kenme'noe veintitrés mil on'mabuey'uyate. Konig kenomeya dakhuea' ogka'uyate oro'nayo kakahue' mo'nika'. ⁹Huakka'ada Diostaj on'dikdikuyatenok bihuia o'mabokenok huakka'nada on'mabuey'uyate. Konig kenomey ogka'uyatenig konigti kahue' mo'nika'. ¹⁰"Dakhuea'da Diosa mogkika'ne." Sue'ada Diostaj on'huaa'nok Diosen huata'moneri huabarakeria kenomeytaj o'barakuyate. Konig kenomeya dakhuea'da ogka'uyatenig kahue' mo'nika'.

¹¹Oro'en adhueva'pane'taj ken konig Diosa castiga o'magka'uyate. Kenda Apagba'te oro'tehuapa'

mo'nigmadoya'uyate. Oro' o'ba'tiahuaypo in kene'huaya' huame'noete kate 'urua'da nigkika'dik o'eapo nopoe'dik o'ene. ¹²Huadakda Diostaj o'kika'po oknopoikay batikhue'dik o'eapoy. Kenpapi' mo'nopoiket. Keyoj, oknopoebatikdikpi' mo'et daka' yanoknopoika'.

¹³Toto'a aya'tada me'nigpee'po dakhuea' kagke'po o'madikdikika'. Opudomeytakon konigti mo'dikdikika'. Opudomeytanayo Diosa bo'tihuapokika'nok dakhuea' kahue'dik mo'ika'. Toto'a e'dikdikte Diostaj moknopoepo dakhuea' kahue'dik o'eapoy daka' yan'nope'.

¹⁴Kena'po e'ketka' diostaj eretpakhue' yanika', di'da egomey pogomey. ¹⁵Opudomey daka' mo'nopoika'po kenda ijjay menpa' buttida ya'et opudada daka' nopoe'dik yane'. ¹⁶Cristotaj a'batadi'keya'po o'kupopakpo vino o'mai'uyatenig Jesúsen mimi okkahuehue' ee' vino o'mai'ika'apoy Diostaj dakiti ona'po mai'dik o'ika'apoy. Cristo oro'taj mo'nigbuey'uyatenig okkahuehue' o'epo pan e'posakea' o'bape'ihay.

¹⁷Huakka'nada ee'pi' Cristotaj oknopoika'po nogso'tida o'ene. Konigti ken pan o'bape'po nogso'tida Cristoen huaso' o'ene.

¹⁸Israel aratbuttaj yan'nopepo. Diosen jak huabaa'eria 'uhua e'nigarakde' Diostaj on'yokdepo on'bape'ika'. ¹⁹E'ketka' dios ehue' o'e. Noehue'da o'enok huaen e'ketka' diostaj eyokde' dakiti ehue' o'e. Kenda ea'ta' ijpaki. ²⁰Diostaj oknopoehue' huae'eri huaen e'ketka' diostaj on'nokyokpo dakhue' toto'ted on'nokyokika'. Dios kuruderitaj yokhue' o'nika'. Kenda ea'ta' ijpaki. Huaen toto'taj e'yokde' toto'en huaknopo'eri bapehue' yanika'.

²¹Jesús Huairien mimi okkahuehue'

ee' vino nogme'noetekon yan'mai'depo toto'en vinokon mayhue'dikda yanika'. Jesús Huairien okkahuehue' ee' aypo yan'bape'depo nogme'noete toto'en aypokon bapehue'dikda yanika'. ²²Toto'taj aypo e'yokde' e'pe'nayo Jesús Huairia ya'diayapet. Konigepo ken aypo bapehue' mo'nika'. Jesús Huairinayo teyda o'enok okmonhue'dikda o'ene.

Cristoen huaknopo'eri Diostaj huadak kika'dik o'ne kenpa'ti di maika'dik o'ne. Pabla o'ayate.

²³Katepi' o'pakpo ka'dik o'ene. Aratbuta e'da'ika'tada nogomeytaj tihuapokhue' ee'nayo kahue' mo'nika'. Katepi' o'paki kika'dik ee'tada nogomey Diostaj nogiti di' e'ika'taj tihuapokhue' ee'nayo kahue' mo'nika'. ²⁴Oro'tehuapayo'da eretpakhue'ada nogomeytakon huadak mon'nigkika'.

²⁵⁻²⁶Huadari ojpai' 'uhua, aya'da aypo Diosa o'ka'uyatenok dakhuea'da ij kay nopoehue'ada aypo jakya' huaen mon'baika'po mon'bape'ika'.

²⁷Opudtaj "Mon'bape'," nogomey oknopoehue' huae'eria ena'nayo opud e'bape'ta' e'paknayo yan'bapikati'. Aya'da katepi' yan'bapikati'. Huaen bapehue'dikpi' ya'et e'nopo'e'ta' i'pakpo. "Menpa' e'ketka' diostaj eyokde' ya'e," manahue' mo'nika'. ²⁸⁻²⁹"In huaen e'ketka' diostaj e'yokde' o'e." Be'api' eda'nayo bapehue' yanika'. E'pe'nayo ke'na oa'nig'a nama'da o'bape' mo'tinopoapet. Nama'da o'ka' noga' e'tinopoepi' mena'po kenda kahue'dik ijjey. Be'api' do'taj mena'apetpi'. ³⁰Do aypotaj Diostaj dakiti ea'nayo "Dakhuea' o'ka'," huahue' menika'. ³¹Opud e'bape'nayo e'mai'nayo katepi' boka'po 'urua'da Diosen yag'kika'. Aratbut opudomeytaj bo'tiahuaypo 'urua'da Dios o'e on'batia'pakpo. ³²Daka'da

Diosen yag'kikati'. Judío aratbut, nog aratbutda Diosen huabaktie'ea'eria oro'taj bo'tiahuaypo nama'da dakhue' kahue' ya'neapetpi' oknopoëbatikhue' ya'neapetpi'. ³³Aya'ada Jesucristotaj kan'nopo'kore'po aya'tada e'madurugpakata' ijpakpo daka' ijkikay. Do'tehuapa' e'kika'ta' pakhue' ijjepe nogtehuapa' huadaka' ijkikay.

11 ¹Konig Jesucristo o'kika'uyate konigti ijkikay. Konig do ijkikay konigti yag'kikati'.

Diosen e'manmadikaya' ettone' kate kika'dik o'ne.

²Do'taj okkahuehue' mo'ika' kenpa'ti do'hued e'manmadika' mo'nigpeika'nok huadakda o'ne opudtaj ijtia'pakpo ijmana'ikay. ³In o'nona'ne yan'nopoenka'. Cristo aya'da huabokereken huairi o'e. Ettone'en huatoë ke'nen huairi o'ne. Ken konigti Dios Cristoen huairi o'e. ⁴Huaknopoe'eri Diostaj ogkupopakpo on'batadi'kea'po huabokerek o'kumootpo e'tiona'paknayo Diosen e'manmadika'nayo birae'dik o'ne. ⁵Kumoothue' ee'nayo ettone' o'tiona'pakpopi' Diosen e'nopoe' o'manmadika'po kubirae'dik o'e. Konig kuserena'da e'kupi'unig o'e. Dakhue'da e'dik o'e. ⁶Huaknopoe'eri egkupopakyo ettone' e'kumootta' pakhue' ee'nayo aya'da huakuhij kag'kupi'e'. Aya'da eg'kupi'ete e'kubira'nayo kumootdik ka'nike'. ⁷Dios onigda huabokerektaj o'ka'uyate. Huabokerektaj on'tiahuaypo Dios 'uruda o'e, aya'ada aratbut nopoe'dik o'nika'. Konigepo Diostaj ogkupopakpo huabokerek kumoothue'dik o'nika'. Huabokerek 'uruda o'nenok ettone'takon 'uruda aya'ada tiahuaydik o'ne. ⁸Huakkuru huabokerektaj Diosa o'ka'uyate. Diosa huabokerekenpid ettone'taj o'ka'uyate. ⁹Huabokerektehuapa' ettone'taj

o'ka'uyate Diosa. Ettone'tehuapa' huabokerektanayo kahue' o'uyate Diosa. ¹⁰Konigepo ettone' kumootdik yanika'. O'gkumootpo huabokerektaj huanigpee'eri o'nika' aya'ada nopoe'dik o'ne. Kenpa'ti Diosen huata'moneria bo'tiahuayika'nok ettone' kumootdik yanika'. Huatoë'taj nigpee'dik yanika'. ¹¹Huabokerek ettone'ere Jesucristotaj o'noknopoe'po onpayo' huadakda o'ne. Diostaj huabokerek huadak o'e. Ettone'kon Diostaj huadak o'e. Onpayo' Diosen ogkika'po. ¹²Huabokerekenpid ettone' o'ka'uyate. Kenpa'ti huabokerek ettone'endapoya' on'si'popakika'. Huabokerek ettone'eretaj Diosa o'ka'uyate.

¹³Menpa' ettone' kumoothue'ada Diostaj tiona'pakdik ya'ne. Opud Corintoya' huaknopoe'eri nopoika'dik mo'ene. ¹⁴Huabokerek huabidkuhuijda o'epo bira'dik o'e. Kenda opuda mo'nopoika'ne. ¹⁵Ettone'nayo huabidkuhuijda huakka' on'pak. Huakuhij konig ettone'en akumoot o'e. Diosa kenda bo'yokuyate. ¹⁶Jesucristoen huaknopoe'eri a'batadi'keaya'po egkupopakyo "Ettone' kumoothue'dik mo'ene," be'api' e'mana'ta' e'paknayo oro' nog huaknopoe'eriere kenda manahue'dik o'ene kan'nopoe'.

Jesús e'buéy okkahuehue' ee' ayipo a'bapeya'po e'kupopakada dakhuea' ogkika'.

¹⁷In on'nigmadoya'nig huadakda bo'kika' opudtaj ahue'dik ijje. Opud Diostaj bo'kupopakpo dakhuea' bo'kika'ne. ¹⁸A'batadi'keaya'po bo'kupopakpo onyo' eknopoe'ta' pakhue' mo'ika'ne. Kenda huakkuruda on'tipeeme'ne buttida onda' ijnopoe. ¹⁹Buttida Jesústaj huaknopoe'eritaj akieya'po ondikyo' nopoe'hue'ada mo'epo mo'ika'. ²⁰Ondikyo' nopoikahue'

mo'epo bo'kupopakpo ken aypo mo'bape'po hueretda Jesús e'buey okkahuehue' ee' aypo bapehue' mo'ene. ²¹ Aypo en'batoka'de'te noga huakkuruda huakka' on'bakbape'po. Nogte bapehue' o'nepo aypota' o'nika. Noga huakka'da borrachoa' o'nika'. Dakhuea' bo'kika'. ²² Mena'po kenpa' bo'kika'. Jakbet mo'ene. Huakka' e'kusitoknayo opuden jakya'da bape'dik mayika'dik mo'ene. Kenpa' bo'kika'po Diosen huabaktie'ea'eritaj dakhuea'da mo'manigkika'ne. Kenda opud bo'kika'po pai'da aratbuttaj mo'mabira'ika'ne. Opud e'kupopakte huadakda bo'kika'ne ahue'dik ijjej.

**Jesús e'buey okkahuehue'
huanhuahuika' aypo on'bape'uyate.**

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³⁻²⁴ Kenda Jesúsna menmadika' uynig o'nonmadika'ne: Ken sikyo Jesússtaj taka'taj bahuayahued ee'ted Jesús pan huaba'te o'toepo dakiti, Apag Dios, oa'depo o'posakea'uyate. "In do'hued huaso' o'e. Opudtehuapa' Diosa mo'bayokne. Yan'bape'. Kenoka' Diostaj yan'kupopakika'po pan e'posakea' mo'bape'po do'taj okkahuehue' huae' yag'kikati'." Jesúsna o'mana'uyate. ²⁵ On'bape'depo konigti vino huamai'pu' huaba'te o'toepo, "In vino huamai'pu' konig do'hued mimi ijmanigjoy opuden dakhuea' e'ka' yokkahuea'apoy. Menokapi' yan'mayika'po do'taj okkahuehue' yanikati'." Jesúsna o'mana'uyate. ²⁶ Jesús onte'ti tiakhued ee'ted menokapi' in pan mo'bape'ika' kenpa'ti in vino mo'mai'ika' Jesús Huairi mo'nigbuey'uyne opuda mo'manopo'ea'ika'ne.

**Monig Jesússtaj okkahuehue'
huae' aypo bape'dik o'ika'.**

²⁷ Huama'buytaj di' ehue'ada kenpa'ti daka' oknopohue'ada be'api' Jesússtaj

okkahuehue' huae' pan e'pe'nayo Jesúsna huaso'taj dakhuea'da o'ka'. Huama'buytaj di' ehue'ada kenpa'ti daka' oknopohue'ada be'api' Jesússtaj okkahuehue' huae' vino adte nama'da e'mai'nayo Jesúsna mimitaj dakhuea'da o'ka'. ²⁸ Bapehuedaded menpa' Diostaj daka' ijnigpeikay huakkuruda yan'nopo'e'. Diostaj huadakda e'kika'nayo ken pan kan'bapike' ken vino kan'mayike'. ²⁹ Jesús huaso'da mo'nigbuey'uyate okkahuepo be'api' adte nama'da e'pe'nayo kenpa'ti adte nama'da e'mai'nayo Diosa kentaj castiga o'magka'apo. ³⁰ Konigepo opud huakka'da dakhue'da mo'ene, huakka'da teyhue'da mo'ene, kenpa'ti sue'da on'bueydeme'. ³¹ "Menpa' do huadakda ijikika'," oro'ada daka'da e'nopoika'nayo Dios oro'taj dakhuea' ogkahue'dik mo'ea'pone. ³² Diosa oro'taj e'nopo'korea'ta' bo'tipakpo sigpi' castiga mogka'ene. Oknopohue' huae'eritaj Diosa kenpa'da castiga o'magka'apo. Oro' huaknopohue'eritanayo kenpa'da castiga egka'ta' tipakhue' mo'ika'ne.

³³ Ken Jesússtaj okkahuehue' ee' aypo a'bapeya'po bo'kupopakpo adte pehue' ya'nepo yan'manige'ika', egomey pogomey. ³⁴ Diosa castiga kahue'dik kae'po be'api' huakka' aypotaj ee'nayo o'nen jakya'da yan'bapikati'. Do ijtiakdepo nogda o'nonmadika'apone.

**Diosen Nokirega o'manopo'toenok
noga noga nogda nogda Diosen
kika'dik o'ne Diosen huaknopohue'eria.**

12 ¹ Diosen Nokirega o'manopo'toenok noga noga nogda nogda Diosen kika'dik o'ne Diosen huaknopohue'eria. Kenda e'manopo'ea'ta' ijpaki, egomey, pogomey.

² A'nenda huaknopohue'eri ehued ee'ted e'ketka' dios apakhue'dikda ee'tada

opuda bo'pakika'uy. ³Diosen Nokirega o'nopo'to'enek "Jesús dakhue'da o'e," be'api' ahue'dikda o'ne. Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue' o'enek "Jesús Huairi o'e," be'api' ahue'dik o'ne. Kenda e'manopoea'ta' ijpa'ki.

⁴Diosa o'pakpo nogda nogda e'kika' Diosen Nokiregyo'da nogtida e'eada bo'tihuapokika'ne. ⁵Dios Huairitayo'da o'nigpeikapo nogpa' nogpa' e'ka' oro' aratbuttaj o'batihuapokikay. ⁶Noga nogda nogda Diosen kika'dik ka'nike'po Diosada aya'tada o'batihuapokika'. ⁷Aya' huaknopoe'eritada a'tihuapokikaya'po nogta'ti nogta'ti aya'tada huaknopoe'eritaj Diosen Nokirega mo'nopo'toika'po. ⁸Nogte Diosen Nokirega o'batihuapoknok 'urua'da e'ka' e'nopoe' manmadika'dik o'nika'. Nogte Diosen Nokirega o'batihuapoknok Diostaj 'urua'da e'nopoe' on'manbatia'pakika'. Kenpa'ti e'manmadika' Diosa o'batihuapokika'. ⁹Nogomeytaj Jesústaj huakka' huaknopoe' o'batihuapokika'. Kenpa'ti nogomeytaj konigti Diosen Nokireg o'batihuapoknok dakhue'taj bayarea'dik o'nika'apo. ¹⁰Nogomeytaj Diosen Nokirega o'batihuapoknok konig Diosayo'da ka'dik o'ika'nig ka'dik o'nika'apo. Nogomeytaj Diosen Nokirega o'manopoea'nok Diosen manbatia'pakika'dik o'nika'apo. Kenpa'ti nogomeytaj huamakie' Diosa o'tihuapokika'. Buttida huamanmadika'eria e'tiakpi' nama'da huamanmadika'eri e'tiakpi' makie'dik o'nika'apo. Nogomeytaj Diosen Nokirega o'batihuapoknok nogen hua'ate manbatia'pakika'dik o'nika'apo. Kenpa'ti nogomey Diosen Nokirega o'nopoea'nok nogen hua'ate o'manpedepo opuden hua'ate konigti oa'. ¹¹Ken koniga' iija'dey nogda nogda ka'dik o'ene Diosen Nokirega o'batihuapokika'nok. Nogtiada Diosen

Nokiregayo'da o'batihuapokika'. Diosen Huanokiregada o'pakpo nogda nogda e'ka' nogtaj nogtaj o'batihuapokika'.

**Aya' huaknopoe'eri konig
nogso'tida o'nika'.**

¹²Oro'en huaso'a hua'i huaku huaba' nogda nogda e'to'eada nogso'tida o'ene. Konigti Cristoen huaso' huakka' e'eada konig nogso'tida o'ene. Oro' huaknopoe'eri konig Cristoen nogso'tida o'ene. ¹³Ken, oro' aya'da nogda nogda aratbutda o'epo judío aratbutpi' griego aratbutpi' huanaba'pi' huanaba' ehue'pi' bautiza egka'de'te Diosen Nokiregayo'da nogtiada mo'nopo'to'enek nogtida huaso' o'ene.

¹⁴Nogtida huaso' nogda nogda o'toe. Huaku o'toe. Hua'i o'toe. Huaba' o'toe. ¹⁵"Huaba' huaso'en ehue' ijjej," hua'ia'pi' ea'pi' aya'enda huaso' o'e. ¹⁶"Huakpo huaso'en ehue' ijjej," huapeokapi' ea'pi' aya'enda huaso'en o'e. ¹⁷Aya'da huaso' huakpoyo'da ee'nayo sigpi' peehue'dik o'ene. Aya'da huaso' huapeokyo'da ee'nayo sigpi' huirikhue'dikda o'ene. ¹⁸Konig Diosa o'pakpo huaso' o'ka'uyate. Kente akay' o'nopoe'po huakpo huapeok hua'i huaba' huaku o'ka'uyate. ¹⁹Huaso' o'epo hua'i huaku nogda nogda to'e'dik o'e. ²⁰Kenpa'ti nogda nogda ee'pi' nogtida huaso' o'e.

²¹"Ontaj pakhue' o'ene," a'dik e'eada huaba'taj huakpoa ahue'dik, o'e. "Ontaj pakhue' o'ene," a'dik e'eada hua'itaj huakua ahue'dik o'e. ²²Ken huaso'en katepi' sue'da huadak ee'pi' kentaj huakka' o'paki. ²³Ken huaso'en katepi' sue'da 'uruda o'e e'nopoe'pi' 'uruda o'otika'ne. Kenpa'ti nog huaso'en katepi' tiahuahue'dik o'e o'nopoe'po daka'da o'otika'ne. ²⁴Nogta' huaso'ta' othue'dik o'ika'ne. Ken konig kika'dik ka'ne'po oro'en huaso'taj nogda nogda Diosa o'ka'uyate. Katepi' huaso'en dakhue'

ee'pi' o'nopepo daka'da toe'dik o'ene.
Ken konig huae' Diosa o'ka'uyate.

²⁵Huakpopi' huaba'pi' hua'ipi'
Diosa 'urua'da o'ka'uyatenok aya'da
nogtiada o'kika'ne. Aya' huaso'en
tihuapokika'dik o'ene. ²⁶Nogta'tipi'
huakpopi' hua'ipi' huaba'pi' kateta'pi'
dakhue'da ee'nayo aya'da huaso' pai'da
nopoe'dik o'e. Nogtiada huaba'a
huakpoapi' 'urua'da eka'nayo aya'da
huaso' durugda e'dik o'ene.

²⁷Ken oro'omey Cristoen
huaknopoe'eri o'epo Cristoen
huaso' o'ene. Nogda nogda
huakka'da ee'pi' Cristoen huaso'
o'ene. ²⁸Cristoen huaknopoe'eritaj
kan'batihuapokike'po sue'tada Diosa
o'baktie'ea'uyate. Huakkuruda
Cristoen huamata'moneritaj
o'mata'mona'uyate. Botta'taj Diosen
e'nope'e' huamanbatia'pakerikon
o'baktie'ea'uyate. Bapa'takon
huamanmadika'eritaj o'baktie'ea'uyate.
Noga konig tiahuayhued
o'neunhuahuika'nig huaka'erikon
o'baktie'ea'uyate. Noga dakhue' ee'
huabayarea'eri o'baktie'ea'uyate.
Huatihuapokeri konig yagka'
huamana'erikon o'baktie'ea'uyate.
Nogen hua'ate huaapakkon
o'baktie'ea'uyate. ²⁹Cristoen
huaknopoe'eri huakka'da o'ne. Aya'da
Cristoen huaknopoe'eri suigda Cristoen
huamata'moneri o'ne. Sue'da Diosen
e'nope'e' huamanbatia'pakeri o'ne.
Sue'da huamanmadika'eri o'ne. Konig
tiahuayhued o'neunhuahuika'nig
huaka'eri sue'da o'ne. ³⁰Dakhue' ee'
Diosen huabayarea'eri sue'da o'ne.
Nogen hua'ate sue'ada batia'pakdik
o'ne. Sue'ada nogen hua'ate
on'mape'edepo opuden hua'ate konigti
a'dik o'ne. ³¹'Urua'da Diosen ogkika'nig
yan'pakika'. Kenda huadak ee'pi' nogiti
nogiti 'uruda e'kika' on'nigmadoya'ne.
Kention aya'ada kika'dik mo'ene.

Di' yan'maika'.

13 ¹Di' e'maika'taj daknana
o'e. Aratbuttaj di' maehue'
e'ika'nayo nogda nogda nogen
nogen hua'a do 'urua'nanada
e'batia'pakika'nayo kenpa'ti konig
Diosen huata'monerien hua'anig
e'batia'pakika'nayo Diostehuapa' konig
tambor e'pobitbitpa' kenpayo'da e'anig
e'dik ijje'y. Kenpa'ti konig siroenpa
e'bitbitte kenpayo'da e'anig e'dik ijje'y.
²Do Diosen hua'a e'manbatia'pakpi'
aya'da Diosen iregireg e'nope'e' do
e'nope'epi' kenpa'ti aya'da aratbuten
e'nope'e' do e'nope'epi' kenpa'ti do
huakka' yoknopopeo huakupa'taj
ta'mona'dik ee'pi' do di' maehue'
e'ika'nayo dakhue'ada e'dik ijje'y.
³Aya'da do'hued katepi' ijmatopeo
pai'da huae'eritaj i'bayokika'po
kenpa'ti Cristotaj do'hued huaso'
kan'nigbakpake' do'hua ena'nayo di'
maehue' e'eada ken konig ea'nayo
do'tehuapa' dakhue'ada e'dik o'e.
⁴Di' e'maika' konig o'e
o'nonmadika'apone. Be'tapi' o'maepo
ida bahuadiayhue' monika'po. Be'tapi'
di' o'maepo matinepahui'ika'dik
o'ika'apone. Be'tapi' di' o'maepo dig
huahuayhue' mon'maika'. Di' o'maepo
huairi ijje'y ahue' monika'. ⁵Di' o'maepo
oroayo'da huakka' o'nope'ika'ne
ahue' monika'. Di' e'maeada dakhuea'
bahuahue' monika'. Di' e'maeada
oro'enda pakhue' monika'. Di'
o'maepo diayhue' mo'ika'. Dakhue'
e'kuyte di' o'maepo bakkahuehue'
ehue' monika'. ⁶Noga dakhue'ada
eka'nayo di' huamae'eria durugda
ehue' o'nika'. Noga buttida e'ika'nayo
di' huamae'eria durugda o'nika'. ⁷Di'
o'maepo nogomeytaj dakhue'ada
ogka' e'bahuata' pakhue' o'epo
di' huamae'eria huadak ogka'niga
oa' maknopoe'dik o'ene. Kenpa'ti

nogomey a'ti huadaka'da ogkaapopi'
di' huamae'eri o'maknopoika'ne.
Di' o'maepo katepi' dakhue'da ee'pi'
kenpa'da di' o'maepo batikhue' monika'.

⁸Di' e'maika' kenpa'da
o'unhuahuika'apo. Nogok Diosen
hua'a manbatia'pakikahue'dikda
o'neapo. Nogok nogda nogda aratbuten
hua'ate batia'pakhue'dikda o'neapo.
Kenpa'ti nogok huakka' e'nopoeta'
mepu'kehue'dik o'neapo. ⁹Ken oyda
suhuigda Diosen o'nopoene. Suhuigda
Diosen hua'a o'manbatia'pakika'ne.
¹⁰Jesús e'tiakte Diostaj aya'
dakhuapada o'nopoepone. Kenpa'ti
konig oy suhuigda o'nopoepo o'kika'nig
ona'ti konigti kahue'dikda o'epone.

¹¹Do huasi'po e'huae'oka' huasi'poa
menpinig ijbata'pakika'uy. Huasi'poa
on'nopoika'nig ijnopoika'uy. Huasi'poa
on'pakika'nig ijpakika'uy. Huabokerek
ijjedepo huasi'poa ijnika'uyng
ijbatikuy. ¹²Konigti oyda Diosen
sue'pi' huadak o'nopoika'ne oro'.
Konig huakoktiahuytone'te sigda
huadak o'tiahuayika'nig konig oyda
Diosen sue'pi' huadak o'tiahuayika'ne.
Nogoknayo Diosen 'urua'da
o'tiahuayika'apone. Oyda suigda
ijnopoey nogok aya'da ijnopoepoy.
Dios do'taj aya'da meknopoeta'aponok
aya'da Diosen ijnopoepoy. ¹³Diostaj
oknopoehuahuiika'po. Kenpa'ti
konig Diosa oro'tehuapa' o'kika'aponig
batikhue' oknopounhuahuika'po.
Kenpa'ti batikhue' di'
o'maunhuahuika'po. Kenpa'da di'
e'maunhuahuika' huakka' Dios o'pak.

**Diosa mo'nopo'toenok nogen
hua'ate tiona'pakdik ee'nayo
egkupopakya' kenoka' nogen
hua'ate tiona'pakdik mo'et.**

14 ¹Di' e'maeta' yaderetpakika'.
Diosen Nokirega
mo'nopo'toenok nogda nogda

Diosenyo'da kika'dik e'huae' yan'pak.
Diosen Nokirega o'manopoeta'nok
Diosen e'nopoeta' manbatia'pakdik
mo'ene yan'nopoepo yan'pakika'.
²Kenomey nogen hua'ate ena'nayo
Diostaj on'tiona'pakpo aratbuttehuapa'
manigahue' o'e. Aratbuten hua'ate
ahue' o'nenok manpeehue'da o'nika'.
Diosen nokiregayo'da nogen hua'ate
o'manopoeta'nok on'batia'pak.
Kenda Diosyo'da o'nopoika'nig
on'batia'pak. ³Nogen hua'ate ea'nayo
huaknopoet'eria nopenkahue'
o'nopoeta' e'manbatia'paknayo
aratbut on'nopenka'po nogiti
Diostaj o'noknopoepo nogiti
Diosta' on'pakapo kenpa'ti
Diostaj on'nopo'durugpakapo.
⁴Be'api' nogen hua'ateda Diostaj
on'tiona'pakikapi' ke'nayo'da
nogiti nogiti o'noknopoika'apo.
Noganayo daka' Diosen e'nopoeta'
on'manbatia'pakika'nok Diosen
huabaktie'ea'eri Diosaj nogiti nogiti
daka' o'noknopoika'apo.

⁵Aya'ada opud nogen hua'ate
a'dik ka'ne' kenda sue'da ijpaki.
Opudomey aya'ada Diosen e'nopoeta'
o'nen hua'ateda manbatia'pakika'dik
ka'ne' kenda huakka'da ijpaki. Diosen
e'nopoeta' e'manbatia'pakika'nayo
nogiti on'maknopoeta'ika'. Nogen
hua'ate ea'nayo sue'da huadak o'e.
Nogen hua'ate e'manmadika'te noga
kenpa' oa' oro'en hua'ate e'ika'nayo
huadakda o'e. Diosen huabaktie'ea'eri
nogiti Diostaj daka' oknopoika'dik
o'neapo. ⁶Konigepo do nogen hua'ate
opudtaj e'manika'nayo Diosen e'kika'
nopoeta'hue'dik o'nene. O'nen hua'ate
Diosen e'nopoeta' e'manmadikika'nayo
Diosen huakika' nopoeta'dik o'nene.
Diosenba' e'manmadikika'nayo Diosen
huakika' nopoeta'dik o'nene, egomey
pogomey.

⁷Huatoka'pu'a kenpa'ti guitarra daka'da batadi'keahue' ee'nayo katea' ya'et nopoe'dik o'ene. Huatoka'pu' guitarraere noehue' o'nika'. ⁸Sorotataa a'barakya'po yan'huati' huatoka'pu'te 'urua'da ea'nayo onokteteyo' aya'da hua'dik o'ne. Huatoka'pu'a nogpa'da ea'nayo a'barakya'po be'api' huahue'dikda o'ne. ⁹Konigti opud nogen hua'ate e'manmadika'nayo huaknopoe'eri peehue'da o'nepo peunkahue' o'nepo. Nogen hua'ate boa'po kenda bapokatayo'da mona'ne. ¹⁰Indariyo huakka'nada hua'a o'ne. Aya' aratbutada hua'en hua'ada pee'dik o'ne. ¹¹Nogen hua'ata do nopoe'hue' ee'tada be'api do'taj batia'pakdik mo'ika'ne. Konig esorida mo'epo. ¹²Konigepo nogda nogda Diosen 'urunanada a'kikaya'po Diosen Nokireg e'nopo'toeta' bo'pakika'po Diosen huabaktie'ea'eri nogiti nogiti kanoknopoi'ke'po Diosen Nokiregtaj yan'eretpakika'.

¹³Diosen Nokirega mo'nopo'toenok nogen hua'ate e'manmadika'nayo ken hua'a nopoe'hue' e'eada "Huaknopoe'eritaj kenpa' ijjay huamana'kon be'tihuapok Dios," yan'tiona'pakika'. ¹⁴Do'hua nogen hua'ate nopoe'hue' e'eada e'tiona'paknayo do'hued nokirega o'tiona'pak. Kenda huadik ijtiona'paknig nopoe'hue' ijje. ¹⁵Diosen Nokirega me'nopo'toenok nogen hua'ate ijtiona'pakika'apoy. Kenpa'ti oro'en hua'ate ijtiona'pakika'apoy. Kennayo nopoenka'dik o'nika'apo. Diosen Nokirega me'nopo'toenok nogen hua'ate ijbata'di'kika'apoy. Kenpa'ti oro'en hua'atekon ijbata'di'kika'apoy. Aratbuta kennayo nopoenka'dik o'nika'apo. ¹⁶Opu'da huakka'mona Diosen Nokirega mo'nopo'toenok nogen hua'ate bo'tiona'pakika'nig'a opudomeyen hua'atekon manahue'

ee'nayo nog huaknopoe'eri e'peeada opudere, "Dakiti Dios," tiona'pakhue'dik o'neapo. Opu'dtaj nopogkahue'dikda o'neapo. ¹⁷Nogen hua'ate 'urua'da mo'tiona'pakika'nig'a nogomey nopoenkahue' o'nika'po nogiti Diostaj oknopoe'hue' o'neapo. ¹⁸Nogen hua'ate donayo huakka'da tiona'pakika'dik ijje. Opu'domeynayo nogen hua'ate sue'da tiona'pakdik mo'ika'ne. Konigepo Diostaj dakiti ijikay. ¹⁹Diostaj a'batadi'keaya'po Diosen huabaktie'ea'eri egkupopakya' huaknopoe'eritaj ijanmadika'po kan'nopoe'gke'po aratbuten hua'ate huabaniga' huadiky'oda ea'ta' ijpaki. Nog hua'ada aratbut nopoenkahue'dik o'nenok huakka' huadik ea'ta' pakhue' ijje.

²⁰Huasi'po sue'da huadak o'nopoi'ka' konig huasi'po nopoe'hue' yanika'. Huasi'po dakhuea' e'kika' nopoe'hue' o'ne. Ken konigyo' yan'nopoi'ka'. Konig huatone' on'nopoi'ka'nig daka' yan'nopoi'ka', egomey pogomey. ²¹"In aratbuttaj nogen hua'ate ijanbatia'pakapoy. Nog aratbut nogbaya' do ijpaknok on'manbatia'pakapong'a do'hued aratbuta peehue'da me'neapone." Dios Huairia oa'. Kenpa' Diosba'te o'madoya'uyate. ²²Diosen Nokirega huakka'montaj mo'nopo'toenok nogen hua'ate e'mana'nayo huaknopoe'eritaj nogiti tihuapokhue' mo'ika'apone. Diosa ke'poda castiga magka'dik o'eapo. Oknopoe'hue' huae'eria nopoe'dik o'neapo. Diosen Nokirega mo'nopo'toenok Diosen e'nopoe' opud huaknopoe'eri en'manbatia'paknayo opud nogiti oknopoe'dik mo'eapone. Oknopoe'hue' huae'erinayo e'peeada Diosa ke'poda castiga magka'dik o'eapo oknopoe'hue'da o'nika'.

²³Ken aya' Diosen huabaktie'ea'eri egkupopakyo nogen hua'ate aya'ada

e'tiona'paknayo esoeripi' oknopoehue' huae'eripi' e'kudnayo, opudtaj "huaseg o'ne," huaa'dik mo'ea'pone. ²⁴Diosen Nokirega huaknopoe'eritaj mo'nopoea'nok Diosen e'nopoe' aya'ada e'manbatia'paknayo esoeripi' oknopoehue' huae'eripi' on'kudpo mo'peepo nama'da dakhuea' ijkika'mey on'nopoeapo. Aya'da on'tiahuaydepo Apagba'kon on'peepo nama'da dakhuea' ijkika'mey on'nopoeapo. ²⁵Kenomey dakhuea'da ijkika'mey huanopoya'da on'nopoeapo 'urua'da Dios o'e on'batia'pakapo. Kenpa'ti opudere Dios o'ika' on'da'apo.

**Huaknopoe'eri Diostaj
yagkupopakpo 'urua'da yag'kikati'.**

²⁶In konig bo'kika'ne ijja'apoy, egomey. Bo'kupopakdepo opud sue'ada mo'batadi'kika'ne, noga on'manmadikika', noga Diosen e'nopoe' on'manbatia'pakika', noga nogen hua'ate on'manbatia'pakika' noga koniga' oa' on'mana'ika'. Kenda aya'da bo'kika'po huaknopoe'eria nogiti moknopoi'ka'apone 'urua'da Diosen bo'kika'apone. ²⁷Nogen hua'ate e'manbatia'paknayo kenigada botta' bapa'api' a'dik ka'ne'. Nogti nogtiada kan'batia'pake' kenpa'ti noga be'api' koniga' oa' kan'mana'ike'. ²⁸Egkupopakya' nogen hua'ate ea'nayo koniga' oa' be'api' mationtaahue'dik ee'nayo nogen hua'ate ahue' yanika'. Nogen hua'ate soatayo' yan'batia'pakika' kenpa'ti Diostaj soatayo' yan'tiona'pakika'. ²⁹Diosen Nokirega e'manopoea'nayo botta'a bapa'api' kan'dapake'. Menpa' buttida yadet. Nama'dapi' yadet. Noga daka'da yan'mapeedepo yanda'. ³⁰Nog huabokerektaj Diosa huaboa'da e'manopoea'nayo ke'na o'manbatia'pakdenig'a kan'batike'. ³¹Aya'da opudomey Diosen

Nokirega mo'manopoea'denok yan'manbatia'pakiti'. Nogti nogtiada yan'manbatia'pakika'. Aya'da huaknopoe'eri kan'manopoe'po kenpa'ti Diosen kan'eretpake'po yan'manbatia'pakika'. ³²Kenomey Diosen Nokirega e'manopoeade'te manbatia'pakdik o'nepo e'paknayo kenpa'ti noga e'manbatia'pakte daka'da nigika'dik o'neapo. ³³Konigepo e'kupopakya' onokteyo' yan'batia'pakika' Diosanayo manahue' o'e. Nogti nogtiada e'niga'pakta' Diosa o'pak.

Nogya' nogya' Diosen huabaktie'ea'eri Diostaj ogkupopakpo ettone'omey batia'pakhue' ka'nike'. ³⁴En'batadi'kea'te mogkupopakpo ettone' soatayopi' batia'pakhue' ka'nike'. Konig Apagba'a o'mana'ika'nigda huatoe'taj nigpei'ka'dik o'ne. ³⁵On'batadi'kea'po egkupopakya' ettone' e'batia'paknayo dakhue'da o'e. Konigepo ettone' huatoe'taj katea' yaa' enatuta' e'paknayo hua'en jakyo yan'tiakdepo katea' yaa' ka'nonike'. ³⁶Oro'omey Jesucristoen huadak hua'a huakkuruda o'pee'uy nopoe'hue' yanika'. Oroyo'da huadak hua'a o'nigpei'kay nopoe'hue' yanika'. Nogomey kenpa'ti Diosen hua'a on'e'uyate. Yan'nopoi'ka'. ³⁷Diosenba' manmadika'dik ijje' kenpa'ti Diosen Nokirega me'nopoe'ene kenda be'api' e'nopoi'ka'nayo kenda do Pabla on'nigmadoya'nig Jesús en hua'a o'e, kan'nopoi'ke'. ³⁸Konig do on'nigmadoya'nig kenomey huamanmadika'eria e'nopoe'ta' pakhue' ee'nayo ke'nen hua'a peehue'dik yanikati'.

³⁹Diosen e'nopoe' a'manopoe'aya'po yaderetpakika'. Noga nogen hua'ate ea'ta' en'paknayo kee' manahue'dik yanika', egomey. ⁴⁰Nogen hua'ate a'dik ee'pi' onokteteyo' ahue' yanika'. Ona'ti

ona'ti nogda nogda 'urua'da kika'dik mo'ene. Aya'da huadakayo' kika'dik mo'epone.

Cristo e'bueyada o'noyhuaduyate.

15 ¹Kenda yan'diknopoika' oydakon ona'ti o'nona'ne, egomey, pogomey. Opuđtaj a'manoeanhuahuikaya'po Jesucristoa mo'nigbuey'uyate.

O'nona'uynok opuda moknopo'e'uy. Kenpa'ti daka'da moknopoika'ne.

²Moknopoika'nok Diosa dakhuea' e'ka' bokkahuea'uynone kenpa'ti onte'ti mo'noeanhuahuika'apone daka'da eknopoika'nayo. Daka'da oknopoikahue' ee'nayo onte'ti noeanhuahuikahue'dik mo'epone.

³Kenda Diosa me'nopo'e'uyinig huakkuruda opudtaj o'nonmadika'uynone. Konig Apagba'te Cristotaj o'timadoya'uyatenig konigti oro' dakhuea' o'kika'nok Cristo mo'nigbuey'uyatenig o'nonmadika'uynone. ⁴Egkubarakka'de'te bapa' huame'noe e'tipokde'te konig Apagba' oa'uyatenigda konigda Diosa Cristotaj o'noyhuada'uyate. ⁵Cristo o'noyhuaddepo Pedrotaj o'huahua'po o'huahuay'ea'uyate. Nogok doce Cristoen huamata'moneritaj Jesúsa o'bahuahuay'ea'uyate. ⁶Nogok onteteyo' quinientos huama'buya Jesústaj on'tiahuay'uyate. Onen' kenomey huakka'mon bueyhued o'ne. Nogte on'mabuey'uyate. ⁷Nogok Jacobotaj Jesúsa o'huahuay'ea'uyate kenpa'ti aya'da Cristoen huata'moneritaj o'bahuahuay'ea'uyate.

⁸Jesús do'taj kenpa'ti ta'pota'da be'huahuay'uynone. Do nogpa'da ta'pota'da ijnopo'korea'uy. ⁹Nog Cristoen huata'moneri huadakda o'ne. Donayo dakhue'mon ijje'y. Kenpa'ti Cristotaj huaknopo'e'eritaj dakhuea'da ijmagkika'uynok do'taj

Cristoen huata'moneri dikkahue'dik o'nene. ¹⁰Diosa me'tinepahui'po bekkahuea'uynok Cristoen huata'moneri ijje'uy. Nama'da okkahueahue' me'uynone. Nogomey Diosen sue'da ogkika'uy. Donayo huakka'mon Diosen ijkikay. Do'huada kikahue' ijje'po Diosa do'taj me'nopo'toenok ijkikay. ¹¹Nog Cristoen huata'moneria doapi' Cristoen huadak hua'a o'nonbatia'pakuynok opudomey moknopo'e'uy.

Cristotaj huaknopo'e'eri en'bueyika'tada nogok Diosa o'manoyhuada'apo.

¹²Cristo huakudaka'da e'eada o'noyhuaduy. Oro'a o'manbatia'pakikay. "On'bueypo noyhuadhue' o'nika'apo." Mena'po sue'ada kenpa' boa'ika'.

¹³On'bueydepo noyhuadhue'dik ee'nayo Cristokon noyhuadhue' ya'eay'uyet. ¹⁴Cristo noyhuadhue' e'uynayo oro' huadak hua'a nama'da o'manbatia'pakikayet kenpa'ti opud Cristotaj nama'da moknopoikayet. ¹⁵Cristo noyhuadhue' e'uynayo oro' Diosen nama'da huamanbatia'pakeri o'ika'yet. Dios Cristotaj o'noyhuada'uyatenig oro'a o'nonbatia'pakika'uy. Ken en'bueyada noyhuadhue'dik buttida ee'nayo Cristokon noyhuadhue' ya'eay'uyet.

¹⁶E'buey noyhuadhue'dik ee'nayo Cristokon noyhuadhue' ya'eay'uyet. ¹⁷Cristo noyhuadhue' ee'nayo nama'da Cristotaj moknopo'e'ayetnig'a kenpa'ti dakhuea' e'ka' mo'to'e'ayetnig'a. ¹⁸Kenpa'ti Cristotaj huaknopo'e'eri on'bueydepo kenpa'da yan'buey'ayetnig'a. ¹⁹Oyda o'noepoed oro' Cristotaj nogok noyhuadhue'dikka ee'nayo pai'nanada o'e'ayetnig'a.

²⁰Cristo e'bueyada o'noyhuaduyate. Buttida ijjay. Cristotaj huaknopo'e'eri e'mabueyada on'manoyhuada'apo. Cristo

huakkuruda o'noyhuaduyate. ²¹Nogtida huabokerek Diostaj nigpeehue' o'epo huakkuruda o'buey'uyatenok oy aya'da on'mabueyika'. Konigti nogtida huabokerek huakkuruda o'noyhuaduyatenok aya'da noyhuaddik ya'neapet. ²²Aya'da aratbut Adánen adhuae' huasi'poen o'nepo on'mabueyika'apo. Kenpa'ti aya'da Cristoen huanigpeika'eri onte'ti Diosere on'noeonhuahuika'apo. ²³Huakkuruda Cristoa o'noyhuaduyate. Nogok Cristo e'tiakte aya'ada Cristoen huaknopoe'eri on'noyhuadapo. ²⁴Kenoka' kene'huaya' huame'noe o'edeapenok gobierno huairitaj, huantopataj, kurud huairitaj Cristoa kenpa'da o'mabatika'deapo. Apag Diostaj aya'da huaknopoe'eritaj Cristoa o'bayokapo. ²⁵Cristoen taka'taj aya'tada maenhued ee'ted Cristoa huairi e'dik o'ika'apo. ²⁶E'bueyika' Cristoen kene'huaya' taka' o'e. Ta'pota'da e'bueyika' o'batika'apo onte'ti aratbut bueyhue'dik o'nika'apo. On'noeonhuahuika'apo. ²⁷Aya'ada Cristotaj nigpeika'dik o'nika'apo. Diosa o'mana'uyate. Aya'ada Cristotaj nigpeika'dik o'nenig'a Diosayo'da nigpeehue'dik o'e. Diosa o'mana'po Diosayo'da Cristotaj nigpeehue'dik o'e. ²⁸Do'hued Huasi'poa aya'tada manika'dik o'e. Diosa o'mana'uyate. Kenoka' aya'ada Cristotaj on'nigpeedeapo Cristo Diosen Huasi'po o'epo Diostaj o'nigpeika'apo. Ayedda huairi Dios o'ika'apo.

²⁹Nogiti in yan'nopoe': Sue'ada aratbut e'bueytaj bautiza on'magkika'. ¿Mena'po kenpa' yag'kika'? ¿E'buey noyhuadhue' ee'nayo mena'po nogomey e'bueytaj bautiza yan'magkika'?

³⁰¿E'buey noyhuadhue'dik ene'nayo mena'po oro'taj kirigayo' e'arakta' bo'tipakika'ne? ³¹Aya'da huame'noe kirigayo' do'taj e'arakta' men'tipakika'ne. Buttida ijyay.

Kenpa'ti Jesucristo Huairitaj daka'da moknopojika'nok, durugda ijyey, egomey pogomey. ³²Do Jesúsén huadak hua'a ijmanmadikika'nok Efeso oknopoe'hue' huae'eria konig ojpai' toyahuehue'dik huae'eria diga' me'nogkika'uyne. En'buey noyhuadhue'dik ene'nayo nama'da pai'da ijnopo'eayetnig'a konig o'da'ika' mon'bape' mon'mamai' mon'durugpak eme'te o'bueyapone.

³³Nog aratbuta nama'da e'da'nayo peehue' yanika'. "Huadakda huaka'eri dakhuea' huaka'eri e'ika'nayo huadak huaka'eri onte'ti dakhuea'da ogkika'apo." ³⁴Yan'nopo'yarea'. Dakhuea' e'ka' yan'batik. 'Urua'da Diostaj yag'kika'. Opu'd sue'ada Diostaj oknopoe'hue' mo'ika'ne. Opu'd me'pukdik ka'nike'po kenda ijyay.

¿Monig e'bueyomey yan'noyhuadapet?

³⁵¿Monig e'buey yan'noyhuadapet? ¿Monigso' ya'neapet? Be'api' yan'da'apet. ³⁶Konig a'ay' nopoe'hue' e'eada yan'da'apet. Huakid e'batuke'onig aratbut huakudaka'da o'nika'. Huakid e'batuke'te huakpi o'tibodepo huakidnayo para'dik o'e. ³⁷Ken e'batuke' huakidyoda o'e, toketkidpi' katekidpi'. Huakpi e'kerekte huakid konigti ehue' o'ika'. ³⁸Konig Dios o'pakpo nogti nogti huakidtaj huakiden nogso'dakon o'ka'uyate. ³⁹Nogda nogda huaso' Diosa o'ka'uyate. Aya'da huaso' konigti ehue' o'ne. Aratbuten huaso' o'e. Ojpai' nog huaso'da o'ne. Bakoy nog huaso'da o'ne. Biig nog huaso'da o'ne. ⁴⁰Kurudyo huae'erien huaso' on'toika'. Kurudyo huae'erien huaso' on'toika'. Kurudyo huae'eri 'urunanada o'ne. Huadariyo huae'eri 'uruda o'nepo nogpa'da o'ne. ⁴¹Niokpo jeyda o'ika'. Puugnayo sigda jey o'ika'. Siokpo suhuigda jey o'ika'.

Nog siokpoa jeymon o'nika'. Nogda nogda siokpo nogpa' nogpa' jeymon o'nika'. ⁴²Konigti huaso' on'bueydepo e'kubarakka'de'te para'dik o'ne. Nogpa'da on'noyhuadapo. Onte'ti bueyhue'dik o'nika'apo. ⁴³Kenpa'ti huaso' kubarakya' dakhue'da o'ne. 'Urua'nanada Diosa o'manoyhuada'apo. Huaso' kubarakya' teyhue'da o'nika'.

E'noyhuadade'te teyda o'neapo. ⁴⁴Aratbuten huaso'da on'kubarakka'po nokireg huaso'da on'noyhuadapo. Aratbuten huaso'da o'nika'. Kenpa'ti nokireg huaso'dation o'nika'.

⁴⁵“Adán huakkuruda huabokerek o'uyate. Diosa o'noea'nok o'noe'uyate.” Apagba'te kenpa' o'madoya'uyate. Cristonayo konig nog Adán huata'poeri o'epo o'manoea'po kenpa'ti onte'ti o'manoeahuahauika'apo.

⁴⁶Huakkuruda oro'en huaso' o'toene. Nogok nokiregda huaso'kon o'toika'apone. ⁴⁷Huakkuruda huabokerek soroktaj e'ka' o'uyate. Sorokte huai'ka' o'uyate. Nogokda Jesús Huairi kurudya' o'tiakuyate. ⁴⁸Aya'da huabokerek huadarieri konigti Adán o'nika'. Soroktaj e'ka' o'ene. Aya'da Cristoen huaknopoe'eria konig Cristoen huaso' on'toeapo. Konig kurudyo huae'erien huaso' on'toika'apo. ⁴⁹Diosa soroktaj Adántaj o'ka'uyate. Oro' Adánonigti o'ene. Cristo kuruderi o'epo mo'nigtiakuyate. Cristonigti o'epapone.

⁵⁰Aratbut huadarieri huaso' huaay'ere idada on'bueyapo. Konigepo Dios Huairiere ehue'dik o'neonhuahuika'apo, ijjay, egomey, pogomey. ⁵¹Kenda Diosayo'da sohuatayo' o'nopoika'nig kenda ijmanopoea'apoy. Oro' aya'da bueyhued ee'pi' aya'da nogpa'da o'epapone. ⁵²Nogok Diosen huatoka'pu' ta'pota'da en'toka'te a'timon konig ekposikatupa' idada o'manoyhuada'apo. Nogpa'da o'epapone. E'bueyuy

kenpa'da o'manounhuahuika'apone. Ona'ti bueyhue'dikda o'epapone. Oro' aya'da nogpa'da o'epapone. ⁵³Oro'en huaso'nayo bueydik o'ika'ne. Nogda huaso' toedik o'epapone. Konig parahue'dik kenpa'ti bueyhue'dik e'dik o'epapone. ⁵⁴Oro'en huaso'nayo bueydik o'ika'ne. Nogok nogda huaso' o'toedeapone. Parahue'dik kenpa'ti bueyhue'dikda o'epapone. “Urua'da Diosa o'manoea'nok ona'ti bueyhue'dikda o'epapone,” Diosba'a kenpa' oa'. Nogok ken konigda o'epapo. ⁵⁵Oro' Cristoere o'noeahuehuika'po pai'da nopo'ehue'dik o'epapone. Onte'ti bueyhue'dik o'epapoy. ⁵⁶Dakhuea' o'ka'po bueydik o'enig'a, Moisésenba' nigpeikahue'dik o'epo dakhuea' o'kika'uynig'a, ⁵⁷Jesucristo Huairi oro'taj mo'nigbuey'uyatenok 'uruu'da kika'dik o'ika'ne kenpa'ti kenpa'da bueyhue'dik o'epapone. Konigepo “Dakiti Dios,” ona'ika'ne.

⁵⁸Konigepo Jesús Huairienyo'da daka' mogkika'. Kirigayo' daka' mogkika'. Nogiti nogiti daka' mogkika'. Batikhueada mogkika'. Jesústaj moknopoe'po Diosen bokika'po nama'da kikhue'dik mo'ene.

**Pai'da huama'buy
huaknopoe'eritaj huakupe
a'bayokya'po yan'manigika'.**

16 ¹Jerusalényo pai'da huama'buy huaknopoe'eritaj huakupe a'bayokya'po yan'manigika'. Konig Galacia huadaribayo huaknopoe'eritaj ijmana'uynig opud konigti yan'manigya'ika'. ²Aya' huame'noe ibaa'po huakupe e'ika' domingote suepi' yan'manigya'ika'. Huakka' e'to'enayo sue'da huakka' yan'manigya'ika'. Do e'tiakte dakhuapa huakupe e'manigya'de' ya'eapet. Onte'ti onte'ti “beyok” manahue'dik mo'ika'apet. ³Do e'tiakde'te huakupe kan'tohue'po sue'da

huabokerektaj opuda e' baktie'ea'de'te
Jerusaléno ijmata'mona'apoy.
Opuden huakupe mo'manigya'ika'nig
on'tohua'apo. Kenpa'ti beroba'te kenda
ijmanigmadoya'aponig on'tohua'apo.
4 Do hua'dik ee'nayo kenomeyere
ijhua'apoy.

**Nogyon nogyon ijhua'eapoy,
Pabloa oa'uyate.**

5 Ijhua'udhuahua'po Macedoniabayo
do a'bata'huadunya'po pokdik
ijjeapoy. Nogok Corintoyo huakka'
jakyoy ijhua'apoy. 6 Opudere ijhue'da
ijjika'apetpi'. Uua' huaka'ok ijjika'apetpi'.
Opudere ijjundero meyopi' ehua'te
tihuapokdik o'neapone. 7 Huapokateda
e'tiahuayta' pakhue' o'nene. Diosa
e'paknayo opudere ijhue'da ijjika'apoy
ijnopoy. 8-9 Iyo Cristoen huadak hua'a
manmadikika'dik ijje. Huakka'ada
e'nopo'korea'ta' on'paknok kenpa'ti
huakka'ada Cristoen huadak hua'a
pakhue' o'nika'nok . Iyoda Efesoyo
Pentecostés fiestate ijpokanapoy.

10 Timoteo opudte e'tiagnayo
'urua'da yan'toeti'. Do e'kapa'ti
Diosen o'kika'nok 'urua'da yan'toeti'.
11 "Timoteo dakhue'da o'e." Huaahue'
yaneti'. Do'te Timoteo ehua'te
yan'tihuapokti'. Nogma'buyere o'nigey.

12 "Corinto huaknopoe'eritaj
a'bata'huadeya'po nogma'buyere
yahuati'." Apolostaj diga'da ena'tada
oynayo huahue'dik o'epo. Nogok
hua'dik o'epo o'hua'apo.

**Ta'pote kene'huaya' saludo
Pabloa o'madikta'mona'uyate.**

13 Cristo o'tiakaponok daka'
yan'onmabo'ika'. Diostaj daka'da

yanoknopojka'. Oknopoebatikhue'
yanika'. Huabokerekonig me'pukhue'
yanika'po. Diosen teyda yag'kika'.
14 Aya'da yag'kika'po di'da yan'maepo
yag'kika'.

15 Estéfanos huatoeere huasi'poere
Acaya huadaribaya' huakkuruda
Cristotaj o'noknopoe'uyate.
Cristoen huaknopoe'eritaj kenpa'da
on'batihuapokika'. Oy opudtion kenpa'
mo'nopoeene. 16 Estéfanosomeytaj
yan'nigpeikati'. Kenpa'ti Estéfanosen
huatihuapokeritaj yan'nigpeika'.
17 Estéfanos Fortunato Acaicoere
on'tiakme'nok ijdurugpaki. Opud
aya'da tiakhue'dik mo'енок
kenomeynayo e'tiakte ijdurugpaki.
18 Diostaj nogiti eknopoe'
montihuapokme'ne. Opudtaj konigti
bo'tihuapokme'ne. Kenomey huadakda
ogkika' yan'maknopojka'.

19 Asia huadaribaya' Diosen
huabaktie'ea'eri huakupopakeria
saludos on'dikta'mona'. Aguila
Priscilaere kenpa'ti kenomeyen
jakyoy huakupopakeriere saludos
on'dikta'mona'. Jesús Huairia o'paknok
saludos on'dikta'mona'. 20 Aya'
huama'buyada saludos on'dikta'mona'.
Huayahuyaya di'da yan'maepo
yan'mababajti'.

21 In saludo hua'a huadik
ijdikta'monay. Do Pabloa do'huedba'ada
ijmadoyay.

22 Be'api' Jesucristo Huairitaj di'
ehue' ee'nayo Diosa kenpa'da castiga
kamagkike'. "Oro'en Huairi katiake'."
Ijjay.

23 Jesucristo Huairia opudtaj
daka' mo'tojke'. 24 Cristo Jesús
me'nopo'toenok opudtaj di'da o'nika'ne.